Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 4 сентябрь жума

Сотувда эркин нархда № 180 (1961)

КУН ТАРТИБИДА – ТАЪЛИМ ИСЛОҲОТИ

Сирдарё вилоят ҳокимлигида халқ таълими ислоҳотларини жадаллаштириш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда 1999-2005 йилларда академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини ташкил этиш, уларнинг моддий-техника базасини ривожлантириш ва маблағ билан таъминлаш дастурини ишлаб чиқиш масалалари муҳокама этилди.

Таъкидланганидек, ҳозирги кунда вилоятда битта академик лицей ва учта касб-ҳунар коллежи, шунингдек, 331 умумтаълим мактаби бўлиб, уларда 160 минг нафарга яқин ўқувчи таълим олмоқда. Бу ўқув муассасаларида таълим-тарбия ишларини замон талаблари асосида ташкил этиш, барча шаҳар ва туманларда камида биттадан академик лицей ва касб-ҳунар коллежини очишга эришиш долзарб вазифа эканига эътибор қаратилди. Йиғилишда вилоят ҳокими Ў.Исмоилов сўзга чиқди.

Ф. НОРМАТОВ,
ЎзА мухбири.

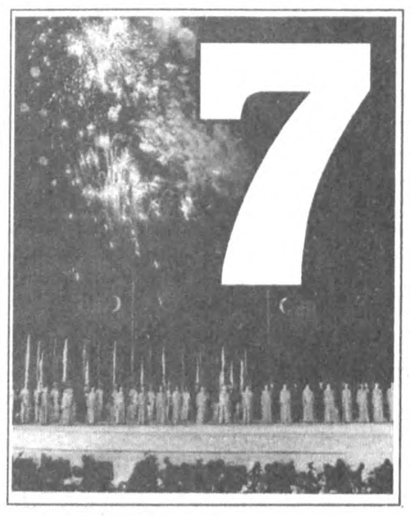

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари,

Мустақиллик куни муносабати билан Сизга, Ўзбекистон ҳукумати ва халқига ғоят қизғин қутловларимни изҳор этишни истардим.

Муаммолар ва талаблар миллатлар билан халқлар ўртасида кўпроқ ҳамкорлик қилишни тақозо этаётган, глобаллашув тобора ортиб бораётган ҳозирги дунёда БМТнинг тинчлик, адолат ва инсоний фаровонлик йўлидаги фаолияти ҳамон ниҳоятда муҳим бўлиб қолмоқда. Мана шу янги глобал даврнинг янги талабларига БМТ мослашиб бораётган бир пайтда шуни англаш қувончлики, Ташкилотимиз Ўзбекистоннинг кучли ва узлуксиз мададига умид қила олади.

Жаноби Олийлари, Сизга бўлган юксак эҳтиромларимни қабул қилгайсиз.

Кофи АННАН,
БМТ Бош котиби.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари,

Сизни шонли байрам — Ўзбекистон Мустақиллиги куни билан муборакбод этиш шарафига муяссарман.

Ўзбек давлатчилигининг қайта тикланиши, шубҳасиз, бутун Марказий Осиё минтақасининг энг янги тарихида ғоят катта воқеалардан бири бўлиб қолдики, бунинг етти йиллигини Ватанингизнинг барча ҳақиқий дўстлари ҳам кенг нишонламоқдалар. Шуниси ҳам қувончлики, қардош ўзбек халқи ўзининг миллий байрамини мамлакатни иқтисодий ва ижтимоий қайта ўзгартириш йўлида янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқда.

Манфаатларнинг муштараклиги ва салмоқли ҳуқуқий негизга таянувчи Ўзбекистон билан Грузия ўртасидаги самарали ҳамкорлик жўшқин ривожланиб, ўзаро манфаатли, тенг ҳуқуқли ва дўстона муносабатлар тимсоли бўлиб қолмоқда.

Пировардида Сизга ва барча ватандошларингизга бахт-саодат, тинчлик ва равнақ тилайман.

Камоли эҳтиром билан,

Эдуард ШЕВАРДНАДЗЕ,
Грузия Президенти.

* * *

АЛЛОҲ ТАОЛО НОМИ БИЛАН
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Сиз Жаноби Олийларини ҳамда мамлакатингизнинг мусулмон ва шарофатли халқини дўст Ўзбекистон мамлакати Мустақиллиги куни муносабати билан муборакбод этаман.

Ишонаманки, Эрон Ислом Жумҳурияти ва Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги биргаликдаги саъй-ҳаракатлар, дўстона алоқалар илгаригидан ҳам кўпроқ ривож топажак.

Аллоҳ Таолодан Сиз Жаноби Олийларига сиҳат-саломатлик ва муваффақиятлар, Ўзбекистон халқига равнақ ва бахт-саодат тилайман.

Саййид Муҳаммад ҲОТАМИЙ,
Эрон Ислом Жумҳурияти Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ўзбекистоннинг миллий байрами муносабати билан, Жаноби Олийлари, шахсан Сизга самимий табрикларим ва энг эзгу истакларимни, Ўзбекистон халқига эса бахт-саодат ва равнақ тилашни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Мартти АХТИСААРИ,
Финляндия Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари, Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги куни муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига самимий табрикларимни изҳор этиш менга улкан мамнуният бағишлайди.

Фурсатдан фойдаланиб, Сиз Жаноби Олийларига эсон-омонлик, Ўзбекистон халқига бахтли истиқбол тилайман.

Томас КЛЕСТИЛ,
Австрия Республикаси Федерал Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари,

Фурсатдан фойдаланиб, Сизни ва Ўзбекистон Республикаси халқини мамлакатингиз Мустақиллиги куни билан табрикламоқчиман.

Чин кўнгилдан умид қиламанки, давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар бундан буён ҳам ўзаро манфаатдорлик асосида ва мамлакатларимиз халқларининг равнақи йўлида ривожланиб, мустаҳкамланиб бораверади.

Жаноби Олийлари, Сизга бўлган юксак эҳтиромимни қабул қилгайсиз.

Валдас АДАМКУС,
Литва Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Мамлакатингизнинг миллий байрами муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига Саудия Арабистони Подшоҳлиги халқи ва ҳукумати, шахсан ўз номимдан самимий табрикларим ва холис истакларимни йўллайман. Сиз Жаноби Олийларига сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, қардош Ўзбекистон халқига тараққиёт ва фаровонлик доимо ҳамроҳ бўлишини тилайман.

Сиз Жаноби Олийларига самимий саломлар ва юксак эътибор билан биродарингиз, икки муқаддас масжид ходими,

Фаҳд бин Абдулазиз ОЛ САУД,
Саудия Арабистони Подшоҳлиги Подшоҳи.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари,

Ўзбекистон Республикасининг миллий байрами муносабати билан, Президент жаноблари, Сизга ва дўст ўзбек халқига поляк халқи номидан ва шахсан ўз номимдан самимий табрикларимизни ва ҳар тарафлама фаровонлик тилаб билдирган истакларимизни йўллайман.

Мамлакатингиз тараққиётидаги тарихий муваффақиятларни ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Марказий Осиё ва дунёда тутган ўрнини зўр эътибор ва хайрихоҳлик билан кузатиб турибмиз.

Дўстона ва ўзаро фойдали Польша-Ўзбекистон муносабатлари иккала халқимиз ва халқаро ҳамкорлик манфаатлари йўлида бундан буён ҳам ривожланиши ва мустаҳкамланишига ишончим комил.

Муҳтарам Президент жаноблари, Сизга бўлган чуқур эҳтиромимни қабул қилгайсиз.

Александр КВАСНЕВСКИЙ,
Польша Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич, Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик кунининг байрам қилиниши муносабати билан Сизни ва Сиз орқали қардош ўзбек халқини тожик халқи номидан ва шахсан ўз номимдан табриклайман.

Биз Тожикистонда икки қардош халқларимизнинг кўп асрлик тинч ва бунёдкорона яшаш анъанасига эга бўлган Тожикистон-Ўзбекистон ўртасидаги бузилмас дўстона муносабатларига жуда катта аҳамият берамиз.

Шу йилнинг бошида Тошкентда бўлиб ўтган олий даражадаги Тожикистон - Ўзбекистон учрашувидан сўнг мустақил давлатларимиз ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорлик изчил кенгайиб ва чуқурлашиб бораётгани қувонарлидир.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич, Сизга чин қалбдан мустаҳкам соғлиқ ва бахт-саодат, кенг қамровли фаолиятингизда катта ютуқлар, қардош Ўзбекистон халқига эса омонлик ва равнақ тилайман.

Имомали РАҲМОНОВ,
Тожикистон Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Президент Жаноблари ва азиз биродарим,

Мамлакатингизнинг миллий байрами муносабати билан Сизга самимий қутловларимни ҳамда сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва равнақ тилаб билдирган эзгу истакларимни, шунингдек, Сизга бўлган юксак эҳтиромларимни йўллашни истайман.

Генерал Лансана КОНТЕ,
Гвинея Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Миллий байрам — Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, мамлакатингиз ва халқингизга равнақ тилаб билдирган самимий ва энг эзгу истакларимни етказишга рухсат этгайсиз.

Ҳожи Ҳассанали БОЛКИАҲ,
Бруней султони.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич, Сиз орқали Ўзбекистоннинг дўст халқини миллий байрам — Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг етти йиллиги билан муборакбод этишга ижозат бергайсиз. Ишончим комилки, ўзаро ҳурмат ва ишонч борасида республикаларимиз орттирган қимматли тажриба тинчлик, барқарорлик ва ҳамкорлик манфаатларини кўзлаб халқларимиз фаровонлиги йўлида ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштириш учун пухта негизни таъминлайди.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич, шахсан Сизга бахт-саодат, омонлик, қардош Ўзбекистон халқига эса тараққиёт ва равнақ тилаб билдирган эзгу истакларимни қабул қилгайсиз.

Минтимер ШАЙМИЕВ,
Татаристон Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари, Ўзбекистон Республикасининг миллий байрами муносабати билан Корея Халқ Демократик Республикасининг Марказий Халқ Қўмитаси Сизга ва мамлакатингиз халқига қизғин табрикларини йўллайди.

Жаноби Олийлари, фурсатдан фойдаланиб мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари янада ривожланади, деб ишонч билдиришга ҳамда Сизга ва республикангиз халқига мамлакатингизни гуллаб-яшнатиш ишида катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Корея Халқ Демократик Республикаси Марказий Халқ Қўмитаси.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги куни муносабати билан Сизга бахт-саодат, мамлакатингиз халқига эса равнақ тилаб, ўзимнинг самимий қутловларимни ва чин дилдан билдирган эзгу истакларимни Сиз, Жаноби Олийларига йўллаш менга катта мамнуният бахш этади.

АКИХИТО,
Япония Императори.

ТЎЙГА АРЗИГУЛИК ТЎЁНА

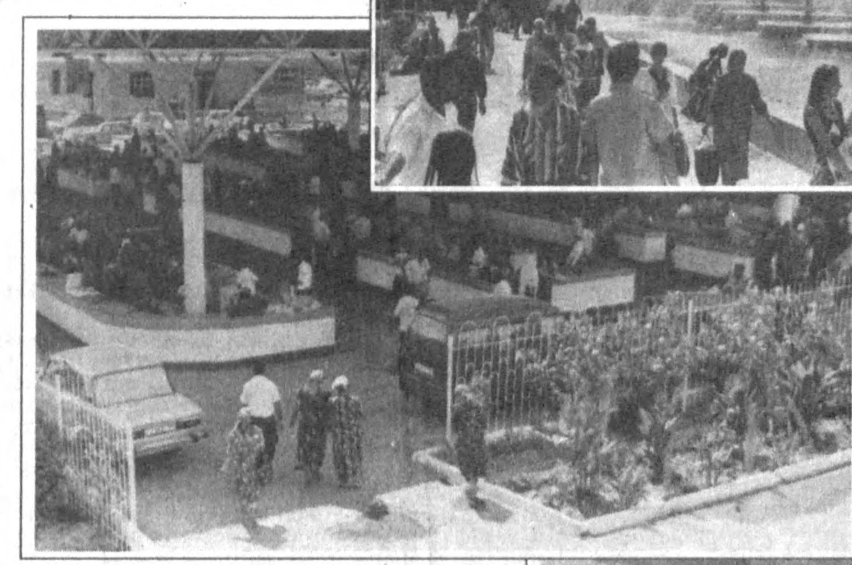

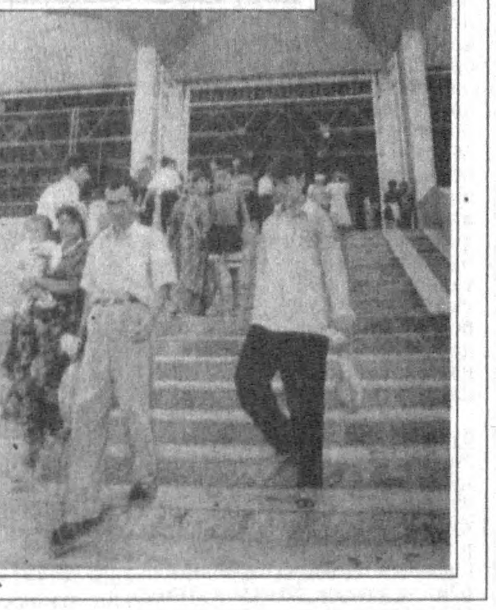

Мустақиллик байрами арафасида Сурхондарё вилояти маркази — Термиз шаҳри аҳолиси ажойиб тўёна олди: бу ерда бамисоли Шарқ эртакларида тасвирланган гўзал маскан — деҳқон бозори ишга туширилди.

Мазкур савдо мажмуи миллий меъморчилик услубида барпо этилган бўлиб, сервиз хизмати ҳозирги замон даражасида эканлиги билан ажралиб туради. Унда ҳамма нарса ипидан игнасигача ҳисобга олинган: фаввораланган майдончалар ҳам, ажойиб меҳмонхона ҳам, автомашиналар бекати ҳам, савдо расталари ҳам бор. Минг ўринли икки қаватли бозор биносида эса ҳар бир турдаги маҳсулот алоҳида-алоҳида расталарда сотилади.

Термизликлар ва шаҳар меҳмонларига, шунингдек, чойхона ва ошхоналар, маиший хизмат шохобчалари хизмат кўрсатмоқда.

СУРАТЛАРДА: «Термиз» деҳқон бозори мажмуидан лавҳалар.

И. ХЎЖАЕВ (ЎзА)
олган суратлар.

СОЛИҚ КОЛЛЕЖИ ОЧИЛДИ

Мамлакатимиз раҳбарининг ташаббуси билан Вазирлар Маҳкамасининг Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси солиқ коллежини ташкил этиш тўғрисидаги қарори қабул қилинганидан буён кўп вақт ўтгани йўқ. Ана шу давр ичида энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган шундай ўқув муассасаси биноси қуриб битказилди. Бу ерда курсантлар учун тўрт қаватли ўқув корпуси, компьютерли синфхоналар муҳайё қилинди. Тўрт қаватли ётоқхона, икки юз ўринли ошхона қурилди. Машғулотлар ўтказиш учун ҳарбий майдонча барпо этилди. Ёшлар бу ерда уч йил давомида ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтайдилар, давлат таълим стандартлари доирасида умумтаълим ҳамда ҳунар дастурларини тўла ўзлаштирган ҳолда солиқ соҳаси мутахассиси бўлиб етишадилар.

2 сентябрь куни янги ўқув муассасасининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Уни коллеж директори, Ўзбекистон Республикаси солиқ қўмитаси раисининг ўринбосари Ў.Зокиров очди. Давлат мадҳияси янграб, Ўзбекистон Республикаси байроғи кўтарилди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков коллеж курсантларини илк ўқув йилининг бошланиши билан табриклаб, ҳарбийлашган солиқ коллежининг очилиши солиқ тизимини ривожлантириш йўлида Президентимиз қилаётган ғамхўрликнинг яна бир ёрқин ифодаси эканлигини таъкидлади. Янги типдаги солиқ тизими давлатимизнинг иқтисодий куч-қудратини оширишда, молиявий жабҳани янада соғломлаштиришда, бюджетни маблағ билан муттасил таъминлаб боришда ишончли таянч бўлиб қолишини қайд этди.

Коллеж курсантлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов номига миннатдорлик мактуби қабул қилдилар. Унда, жумладан, шундай сатрлар бор:

— Биз бу ерда фақат солиқ илминигина эмас, айни пайтда ҳарбий билимларни ҳам пухта эгаллаймиз. Ватаннинг жанговар топшириқларини бажаришга тайёр турувчи мард ўғлонлар бўлиб етишамиз. Ватанимиз, халқимиз, ота-оналаримиз билдирган юксак ишончга ҳамиша муносиб бўлиш, ҳур диёримизнинг буюк келажаги йўлида фидокорлик кўрсатишни муқаддас бурчимиз, деб биламиз.

Маросимда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси У.Худойқулов, Бош вазир ўринбосарлари А.Азизхўжаев, Б.Ҳамидов, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов қатнашди.

(ЎзА)

Бугуннинг гапи

ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ МАВСУМГА ШАЙМИ?

Ғаллакор ғалвирни сувдан кўтарди, қоракўлчи-ю, пиллакор ҳам олди-ортини йиғиштириб олди, полизчининг ҳам меҳнат самараси кўзга ташланиб қолди. Аммо эрта баҳорда не бир умидлар билан ерга уруғ қадаган пахтакорнинг ташвишлари ҳали тугаган эмас. У қалб кўри, пешона тери билан етиштирган ғўзалар гуллади, шоналади, кўсак тугди ва лўппи-лўппи бўлиб ҳосил берди. Баъзи вилоятларда пахта йиғим-терими аллақачон бошланиб кетди ва айрим бригада ҳамда пудратчилар йиллик режаларини ҳам адо этиб бўлдилар. Хуллас, мамлакатимизда катта йиғим-терим фронти бошланди.

Табиийки, бундай пайтда деҳқонга техника ёрдамга келади ва унинг оғирини енгил, мушкулини осон қилади. Техника — деҳқон қаноти, деб бежизга айтишмаган. Хўш, айни пайтда мамлакатимиз вилоятларида бу жиддий мавсумга қандай ҳозирлик кўрилаётир? Ана шу мақсадда прокуратура органлари томонидан текширишлар ўтказилди ва таассуфки, натижалар нафақат деҳқонни, ҳаммамизни ҳам ранжитди.

Маълумки, ҳукуматимизнинг бир қатор қарорлари асосида пахтачиликни ривожлантириш, умуман, қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотларни жадаллаштириш мақсадида туман ва туманлараро МТП (машина-трактор парклари) ташкил қилинган, барча қишлоқ хўжалик техникалари ягона бошқарувга ўтказилган эди. Текширишлар шуни кўрсатдики, жойлардаги туман ҳокимликлари, МТП, хўжаликлар ва мутасадди ташкилотлар раҳбарлари ҳамда масъул ходимлари ўтган йилги хато ва камчиликлардан тегишли хулоса чиқармаганлар, ўз хизмат вазифаларига масъулиятсизлик билан қараш оқибатида пахта йиғим-теримига етарли даражада тайёргарлик кўрилмаган. Айниқса, пахта йиғим-терим техникаси, юклаш ва ташиш воситаларини тайёрлаш, эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш масалалари ҳам ўз ечимини топмаган. Жумладан, Сирдарё вилоятидаги машина-трактор парклари ва хўжаликлар ихтиёридаги мавжуд 1875 та пахта териш машинасининг 543 таси ёки 28,9 фоизи, 4594 та тележканинг 2113 таси ёки 45,9 фоизи, 223 та пахта юклагичдан 55 таси ёки 19 фоизи, кўрак териш ва кўрак чувиш машиналарининг 20-25 фоизи тайёрланган, холос. Шунингдек, пахта териш, ташиш ва қайта ишлаш машиналари учун двигатель, гильза-поршен, коленвал, плунжер паралари, радиатор ва шина каби эҳтиёт қисмларни топиш ҳам пайсалга солинмоқда.

Пахта териш ва ташиш транспорт воситаларининг таъмирланиши ҳамда тайёргарлиги тўғрисидаги статистика идораларига тақдим қилинган ҳисоботларда ҳақиқий аҳволни бузиб кўрсатиш, яъни таъмирланмаган ва мавсумга тайёр бўлмаган техникалар сонини қўшиб ёзиш ҳолатларига ҳам йўл қўйилган. Текширишларда аниқландики, мазкур вилоятда мавсумга тайёр деб кўрсатилган 794 та пахта териш машинасининг 251 таси ҳали носоз экан. Жумладан, Сайхунобод туманида 102 та, Боёвутда 83 та, Оқолтинда 56 та техникани ҳисоботга қўшиб ёзганлар. Ёхуд Сурхондарё вилоятидаги Ангор тумани техника таъминотидагиларнинг ҳам «ковуши» ҳақиқий фактдан анча илгарилаб кетган. Статистика маълумотларига кўра, тумандаги мавжуд 20 та пахта териш комбайнининг ҳаммаси мавсумга шай деб кўрсатилган. Текширишларда эса туманда 18 та комбайн борлиги, уларнинг 8 таси ёки 44,4 фоизи тайёр эканлиги маълум бўлди. Маълумотларни бўрттириб кўрсатганлиги учун тумандаги «Мустақиллик», «Новшаҳар», «Таллимарон», М. Азизов ва Ш. Рашидов номли жамоа хўжаликларининг бош муҳандислари Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 215-моддаси 1-қисми билан маъмурий жавобгарликка тортилди. Худди шундай фактларни биз ҳар бир вилоят ҳисоботларида учратдик.

Наманган туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигида 4 та кўсак чувиш, 1 та пахта териш машинаси таъмирланмаганлиги ва қаровсиз қолдирилганлиги, 6 та пахта ташиш араваси тайёр эмаслиги, уларга шиналар етишмаслиги, бундай қонунбузилишлар «Ўзбекистон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида, «Хонобод», «Ижодкор», «Пахтаобод» жамоа хўжаликларида ҳам йўл қўйилганлиги аниқланди. Мағиз аччиқ бўлса пўстига ҳам уради, деганлари рост. Хўжалик ва туман раҳбарларидаги масъулиятсизлик, эътиборсизлик ўша ерда хизмат қилаётган меҳнаткаш муҳандисларга ҳам «юқмоқда». Жумладан, тумандаги «Ўзбекистон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти бош муҳандиси У. Жамолиддинов жуда катта суммадаги эҳтиёт қисмларни бошқа техникаларга ишлатиб юборган. Бу эҳтиёт қисмлар (тирсакли вал, поршен, ҳаво тозалагич, генератор ва бошқалар)нинг умумий суммаси 65 минг 414 сўмни ташкил қилади. Шу туфайли прокуратура ходимлари томонидан ўз мансабига совуққонлик билан қарагани учун унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 207-моддаси 1-қисми билан жиноий иш қўзғатилди.

Ғалла ўрим-йиғими тугагач, айрим туман ва хўжалик раҳбарлари пинакка кетишган кўринади. Билъакс, қишлоқ хўжалик техникалари бунчалик қаровсиз, очиқ ҳолда қолиб кетмас, эҳтиёт қисмлар талон-тарож бўлмасди. Ёв кетса ҳам қиличингни занглатма, дейдилар. Чунки бугун сенинг оғирингни енгил қилган буюм эртага ҳам бир корингга ярайди. Агар шу нақлга амал қилганларида Қизилтепа туманидаги «Тошработ» жамоа хўжалиги бош муҳандиси Х. Умаров ва МТП мудири Б. Ҳикматовлар 1990 йилда келтирилган ва бирор марта ҳам пахта йиғим-теримига жалб этилмаган ХНП-1,8А маркали 2 дона пахта териш машинасини очиқ ҳавода, қор-ёмғир остида сақламаган бўларди. Негаки, ҳозирги пайтда ушбу машиналарнинг эҳтиёт қисмлари талон-тарож қилинган ва машиналарнинг ўзи қонунсиз равишда ҳисобдан чиқарилган. Натижада жамоа хўжалиги бундан 35766 сўм зарар кўрган.

Хоразм, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё вилоятларида ҳам пахта йиғим-терим машиналарини мавсумга тайёрлаш муаммоси тўла ҳал этилган, деб бўлмайди. Текширишлар шуни кўрсатаяптики, жойларда боқибеғамлик, тўрачилик иллатлари ҳали йўқолмаган. Прокуратура органлари томонидан берилаётган огоҳлантиришлар ҳам баъзида ўз ечимини тўлалигича топмаётир. Натижада эрта-индин оммавий бошланадиган халқ маъракасига беқанот ёки мўрт қанот билан бориш хавфи туғилмоқда. Бу эса бугун, айни пайтда, ҳар биримизни ва ҳаммамизни ҳушёр торттириб, муҳим ишга масъулият билан ёндошишни тақозо қилади.

Ҳ. МАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.
Э. БОЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЕВРОПА ВА ОСИЁДА НАМОЙИШ ЭТИЛДИ

Ўзбекистон мустақиллигининг 7 йиллиги байрами шодиёналари «Турксат» сунъий йўлдоши орқали Туркия ҳамда Европа ва Осиё мамлакатларига тўғридан-тўғри намойиш этилди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг байрам табриги ва Мустақиллик майдонидаги катта концерт дастури Туркиянинг «ТРТ-2», «ТРТ Инт» ва «Авраcия» дастурлари орқали турк ва инглиз тилларидаги изоҳлар билан томошабинларга тақдим этилди. Бунда Туркия радиотелевидение давлат компаниясининг Меҳмет Али Ўзпўлат бошчилигидаги ижодий гуруҳнинг ҳиссаси катта бўлди.

Н. МУҲАММАДИЕВ,
«Жаҳон» АА.
Анқара.

Банк тизими: кадрлар сиёсати

БАНКИР БЎЛИБ ТУҒИЛМАЙДИЛАР

Одатда улар тарбия қилинадилар

Жамият ривожланишида, бошқаришнинг бир тизимидан иккинчисига ўтиш даврида одамларнинг одатдаги фикрлаш тарзи тубдан ўзгариши аниқ. Шу маънода, айтиш мумкинки, ҳозирги мураккаб босқичда янгича тафаккур шаклланаяпти. Банк тизими ҳам бундан мустасно эмас. Ҳар қандай банк фаолиятининг муваффақияти унинг ходимлари малакаси, ўтиш даврига хос мураккаб шароитларга мослаша билиш, муаммоларни тезда ва олдиндан ҳал эта олиш қобилиятига боғлиқ. Бу вазифалар халқаро андозалар даражасидаги банк ходимларини тайёрлаш заруратини юзага келтиради.

Илтимосимизга кўра, Марказий банк бошқаруви раиси ўринбосари, иқтисод фанлари доктори Ашур ҚОДИРОВ банк ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш масалалари хусусида қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Ҳозирги кунда Ўзбекистон иқтисодиёти макроиқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш, тузилмавий ислоҳотларни чуқурлаштириш, миллий бойликларни яратиш йўлидан борар экан, кичик ва ўрта мулкдорлар мавқеини оширишнинг навбатдаги босқичида турибди.

Иқтисодий ислоҳотларни ривожлантиришнинг навбатдаги босқичида эса бозор институтлари — турли мулк шаклидаги корхоналар ва молиявий тузилмалар фаолиятини жадаллаштириш, маҳаллий ҳокимият органлари, тижорат банклари, корхоналар ва хусусий тадбиркорларнинг энг қулай тарзда ўзаро ҳамкорлик қилиш йўлларини излаш муҳим аҳамиятга эга. Бу масалаларни ҳал қилиш ўз навбатида молия, банк иши, саноат ва қишлоқ хўжалиги учун малакали мутахассисларни тайёрлаш тизимини такомиллаштиришни талаб этмоқда. Қолаверса, икки поғонали банк тизимига ўтиш, Марказий банк ҳудудий бошқармалари ва тижорат банклари ўртасида мутлақ янги ҳамкорлик муносабатларининг ўрнатилиши ҳам бу масалага ечим топишни тақозо этади. Чунки банк тизими ривожланаётган бозор шароитига мос тарзда фикрлайдиган ва ҳаракат қиладиган ходимларга катта эҳтиёж сезмоқда.

Табиий савол туғилади: бугунги кунда банк ходимларига қандай талаблар қўйилмоқда ? Аввало, улар ўз хизмат фаолиятларига кўра, кенг қамровли фикрлаш қобилияти ва иқтисодиётнинг барча соҳалари бўйича чуқур билимга эга бўлишлари зарур. Банк ходими, айтайлик, ҳатто қишлоқ хўжалик экинларини экиш, уларни парваришлаш ва йиғиб олиш муддатларини ҳам билиши керак. Ахир, қандайдир омилларнинг ҳисоб-китоби етарли даражада юритилмаслиги муаммоларни келтириб чиқариши, яъни берилган кредитларнинг ўз вақтида қайтарилмаслигига олиб келиши мумкин. Шу боис банк томонидан молиявий таъминланадиган соҳаларнинг технологик жараёнларини чуқур билиш оддий ходимлар учун ҳам, раҳбарлар учун ҳам шарт. Бошқача айтганда, ҳозирги кунда банкка таҳлил қилиш қобилиятига эга, турли ахборотлар оқимидан қулай йўналиш топа оладиган, ўз вақтида ва тўғри қарор қабул қиладиган етук мутахассислар сув ва ҳаводек зарур. Негаки, соҳамизнинг ҳар бир ходими шунчалик кўп ахборот олаяптики, агар улар билан ишлаш тизимига эга бўлмасангиз, у бефойда бўлиши мумкин.

Янгиланган ва ёшарган банк тизими олдида ёш кадрларни ўқитиш, уларда кўникмалар ва амалий тажрибаларни ҳосил қилиш каби бошқа муҳим вазифалар ҳам турибди. Замон талабларига жавоб бера оладиган кадрларни тарбиялаш масаласини ҳал қилиш учун, Марказий банкнинг Ходимлар билан ишлаш департаменти саъй-ҳаракатлари туфайли кадрларни танлаш, ходимларни ўқитиш ва уларнинг хизмат пиллапояларидан кўтарилишига доир ишлар сифат жиҳатидан ўзгартирилди. Ёш мутахассисларни босқичма-босқич суҳбатдан ўтказиш (ёш мутахассис бораётган бўлим бошлиғидан тортиб ҳудудий Бош бошқармалар бошлиқларигача), синов муддати бериш, талабаларни ўқув амалиётидан ўтказиш асосида танлаб олиш орқали банк тизими мутахассислари ва раҳбар ходимларининг ёшариб боришига эришилди. Бугунги кунда Марказий банк ходимларининг ўртача ёши ўттиз беш ёшни ташкил этмоқда.

Ихтисослашган банк синфлари кадрлар тайёрлаш тизимининг базавий босқичи ҳисобланади. Уларда иқтидорли йигит ва қизлар банк иши сирларини чуқур эгалламоқдалар. Бундай синфлар Саноат-қурилиш банки, «Пахтабанк», Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки каби етакчи тижорат банклари ҳомийлигида кўплаб ташкил этилган.

Банк иши бўйича мутахассисларни тайёрлаш тизимининг кейинги босқичи коллежларда ўқитишдир. Республикамизда 8 та ихтисослаштирилган ўқув юрти мавжуд бўлиб, улар ичида энг кексаси — яқинда 30 йиллигини нишонлаган Марғилон ҳисоб-кредит техникуми ҳисобланади. Ушбу ўқув юртининг Термиз шаҳрида ҳам филиали бор. Марғилон ҳисоб-кредит техникуми ва Тошкент банк коллежини молиявий жиҳатдан бевосита Марказий банк таъминлайди. Уларда жами 1000 нафардан ортиқ талаба ўқитилиб, бутун банк тизими учун ўрта бўғин мутахассислари тайёрланмоқда.

Банк тизимида, шунингдек, олий маълумотли, аммо иқтисодий маълумотга эга бўлмаган, келгусида ўз фаолиятини банк тизими билан боғлашни ният қилган кўпгина кишилар ишлаётганлари сир эмас. Республикамизнинг етакчи институтлари ва университетларида улар учун иккинчи иқтисодий мутахассисликка эга бўлиш имконини берадиган махсус шароитлар яратилмоқда.

Шу билан бирга, коллежлар ва университетларда олинган билимлар банк соҳасининг энг масъулиятли соҳаларини бозор талабларига мувофиқ ҳолда бошқариш учун етарли эмаслигини айтиб ўтиш жоиз. Шуни ҳисобга олиб, қобилиятли ва истиқболли ходимларни малака ошириш учун Минтақавий банк ўқув маркази, Банк-молия академияси каби обрўли тренинг марказларига ўқишга юбораяпмиз. Бу марказлар сертификатланган дастурларни ишлаб чиқиб, таълим олаётганларга шу асосда билим бермоқдалар, салоҳиятли ўқитувчиларни жалб этиб, яхши техник базани тайёрлаяптилар.

Марказий банк ташаббуси билан ташкил этилаётган, Минтақавий банк ўқув маркази мутахассислари томонидан вилоятларда олиб борилаётган сайёр курслар ҳам ижобий натижалар бермоқда. Бу курсларга Марказий банк ходимларидан ташқари, тижорат банклари мутахассислари ҳам жалб қилинмоқда.

Маълумки, бозор иқтисодиётига ўтишдек мураккаб шароитда ўқитиш ишлари амалдаги банк муаммолари билан боғлаб олиб борилиши лозим. Ўқитувчи бўлғуси мутахассисларни жорий амалиётда кўп учрайдиган ўзига хос ва одатдан ташқари муаммолар ечимига қандай ёндашиш зарурлигини ўргатиши керак. Ҳозирги кунда иқтисодий таълим ва фаннинг ўзи банк фаолияти ва амалиёти билан ёнма-ён бориши қийин. Шу сабабли бу борада ўқитувчилар учун кенг имкониятларни яратиб бермоқдамиз. Марказий банк департаментларида Минтақавий банк ўқув маркази, Тошкент молия институти, банк коллежининг айрим ўқитувчилари тажриба орттирмоқдалар. Булардан ташқари, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, Тошкент давлат иқтисодиёт университети, Тошкент молия институти талабалари, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси ҳамда Банк-молия академияси тингловчилари доимий равишда бизнинг банкда дипломолди ва ишлаб чиқариш амалиётини ўтаяптилар.

Айни чоғда биз малака оширишга доир масалаларни ҳал қилишда ихтисослашган муассасалар ўқув курслари билан чекланиб қолмаяпмиз.

Марказий банк ўзининг юқори малакали мутахассислари имкониятидан иложи борича тўлиқ фойдаланишга ҳаракат қилмоқда. Унинг марказий аппарати ходимлари ҳозирги кунда банк ишининг барча йўналишлари бўйича билим ва кўникмаларга эгадирлар. Шундай бўлса-да, ҳудудий бўлинмаларимиз ходимлари ўз малакаларини ошириш, билимларини бойитишга эҳтиёж сезмоқдалар. Шу муносабат билан Марказий банк томонидан ҳар йили пул муомаласи ва валютани тартибга солиш, кредитлашни ташкил этиш, қимматли қоғозлар операцияларини ўтказиш, тижорат банкларини назорат қилиш масалаларига доир ўнлаб семинарлар ташкил этилмоқда. Бу семинарлар жараёнида эса давра суҳбатлари, турли ишбилармонлик ўйинлари уюштирилмоқда.

Марказий аппаратнинг истиқболли ходимлари тижорат банкларида амалий тажриба орттираётганлари ҳам ўз навбатида мутахассисларимиз касб ва малака даражасини оширишда самарали натижалар бермоқда.

Амалий вазифалар ечимини топишда, албатта, долзарб муаммолар таҳлили бўйича чуқур назарий ва амалий тадқиқотларни олиб бориш, банк тизимини ривожлантириш стратегиясини англаб етиш, мамлакат иқтисодий ривожланиш жараёнини бошқа мамлакатлар билан таққослаган ҳолда умумлаштириш ҳам муҳим аҳамият касб этади. Сабаби — бугунги кунда молия, пул муомаласи, халқаро иқтисодий муносабатлар соҳасида замонавий Ғарб назариясига доир билимларга эга бўлмай туриб, сифатли иқтисодий таҳлилни амалга ошириб бўлмайди. Шу боис биз банк тизимида кадрларни тайёрлашга ҳар томонлама ёндашган ҳолда, муайян мутахассислик бўйича ходимларни тайёрлаш билан бирга, Марказий банкнинг илмий-тадқиқот базасини ҳам ривожлантираяпмиз.

Шу ўринда Иқтисодий тадқиқотлар ва статистика марказининг муваффақиятли фаолиятини қайд этиб ўтмоқчиман. Бу марказнинг ёш жамоаси томонидан икки йил аввал «Ўзбекистон банк тизими» китоби нашр этилган эди. Айни кунларда «Ўзбекистон молия бозори шарҳи» чораклик бюллетени, банк ишига доир қўлланмалар туркуми тайёрланмоқда, ихтисослаштирилган «Бозор, пул ва кредит» журналида жиддий таҳлилий мақолалар эълон қилиб борилмоқда. Шу йил бошида босмадан чиққан «Ўзбекистонда ўтиш давридаги макроиқтисодий муаммолар» китоби эса нафақат мутахассислар, балки кенг китобхонлар — олим, ўқитувчи, талабаларнинг билим доирасини кенгайтиришга хизмат қилиши шубҳасиз. Чунки бу китобда макроиқтисодий барқарорлик, иқтисодий ўсиш, инвестициялар, хусусийлаштириш ва мулкчилик муносабатлари чуқур тадқиқ қилинган.

Банк тизими эндиликда юқори малакали мутахассислар ишловчи энг муҳим ахборот ва таҳлил марказларидан бири бўлиб қолганига ажабланмаса ҳам бўлади. Бу зарурий талаблардан келиб чиқмоқда ва жаҳон андозаларига мосдир. Иқтисодиётда юз бераётган мураккаб жараёнларга пул ҳажми ва унинг ҳаракатини тартибга солувчи, бозорнинг молиявий юраги бўлган Марказий банк фаолияти ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда. Ушбу жараёнларни тўғри тартибга солиш учун, Марказий банк мамлакат иқтисодий аҳволига доир кенг ахборотларни мунтазам равишда чуқур таҳлил қилиб бораётир. Зеро, юзага келаётган муаммоларга ўз вақтида ва мос равишда жавоб бериш керак.

Марказий банк мутахассислар ва раҳбарларнинг малака даражасини оширишда, шунингдек, турли халқаро ташкилотлар, бошқа давлатлар банклари билан ҳам яқин ҳамкорликда ишламоқда. Айниқса, Вашингтон, Вена, Токио, Канберра, Бангкок ва Сингапурда курслар ва семинарлар ташкил этаётган Халқаро валюта фонди мутахассисларимизнинг касб даражасини оширишда муҳим роль ўйнамоқда.

1997-1998 йиллар мобайнида Марказий банк, унга тобе корхоналар ва ташкилотлар, ўқув юртлари мутахассислари АҚШ, Англия, Германия, Япония, Австрия, ХХР, Миср, Буюк Британия, Италия, Туркия, Бельгия, Таиланд, Австралия, Швейцария ва бошқа бир қатор мамлакатларда ўз малакаларини ошириб қайтдилар. Раис ўринбосарлари, республика аппарати етакчи департаментлари директорлари Марказий Осиё ва МДҲ мамлакатлари учун халқаро институтлар томонидан ташкил этилаётган молия секторини ривожлантиришга доир деярли барча конференциялар ва турли семинарларда иштирок этмоқдалар.

Ана шу тадбирлар, албатта, муайян натижаларга эришишимизда қўл келмоқда. Зарур адабиётларнинг нашр этилиши, мутахассисларимизнинг Баренц групп (АҚШ), Артур Андерсен (АҚШ) каби хорижий компаниялар ишида маслаҳатчи сифатида қатнашаётганликлари ҳам муваффақиятларимиз салмоғини оширмоқда.

Банк кадрларини тарбиялашга йўналтирилган тизим фақат жорий вазифа — тадбирларни амалга оширишдан иборат, деб тушунмаслик керак. Марказий банк бошқарувининг кенгайтирилган мажлисида кадрлар фаолияти асосий йўналишлари бўйича 2000 йилгача мўлжалланган чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб тасдиқланган. Улар муваффақиятли амалга оширилмоқда, бинобарин, ўз натижаларини беришига ишонамиз.

Банк кадрларини шакллантириш мустақил давлатимиз банк тизими аҳволи ва уни ривожлантириш истиқболлари, Ўзбекистон иқтисодиётидаги ўзгаришлар билан чамбарчас боғлиқ. Шу сабабли молия-банк таълими, банк ходимлари малакасини ошириш, банк тизими учун илмий имкониятлар ва ахборотлар муҳитини ривожлантириш соҳасида фаолият кўрсатаётган кишиларнинг энг асосий вазифаси иқтисодиётда юз бераётган ўзгаришларни янада тўлиқ ва тезлик билан ҳисобга олиш, улардан иш ва ўқув жараёнида янада кенг фойдаланишдан иборатдир.

«Халқ сўзи» мухбири Икром ЎТБОСАРОВ ёзиб олди.

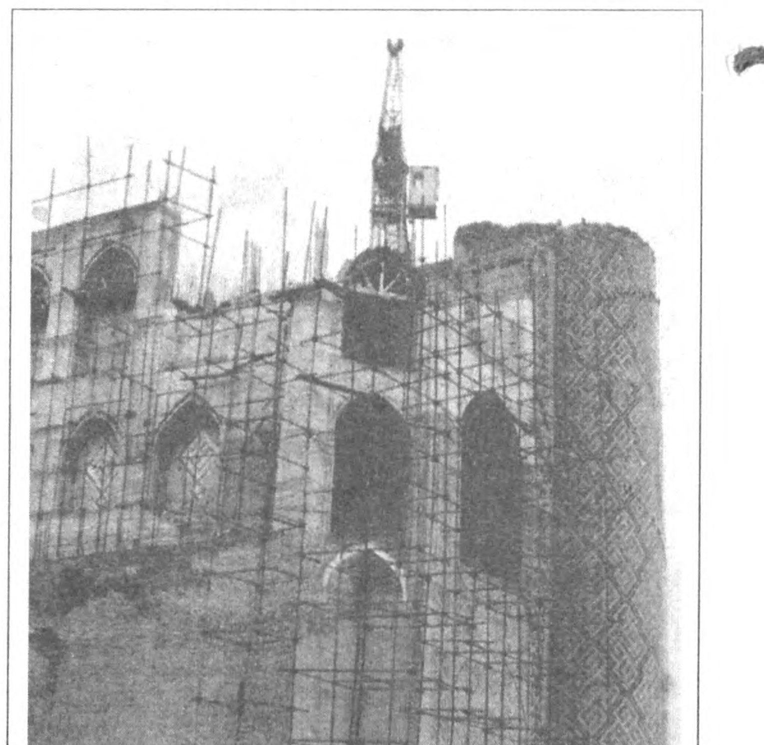

Неъматжон Содиқов таниқли уста, Ўзбекистон Қаҳрамони Мирумар Асадовнинг суюкли шогирдларидан. У боболаримиз Амир Темур, Баҳоуддин Нақшбанд мақбараларини таъмирлашда, ўнлаб тарихий обидаларга қайта ҳусн ва кўрк бағишлашда иштирок этган.

Уста ҳозирги кунда ҳам ўзининг бор билим ва тажрибасини шаҳардаги қурилишлар, тарихий обидаларни таъмирлашга сарфламоқда. Унинг, айниқса, Бибихоним ёдгорлигини таъмирлашдаги хизматлари таҳсинга сазовордир.

СУРАТЛАРДА: Бибихоним ёдгорлиги тикланмоқда; Самарқанд таъмирлаш устахонаси устаси Неъматжон Содиқов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ХИВА КУЛОЛЛАРИ

Хива кулоллари ўзларининг бетакрор санъат асарлари билан нафақат юртимизда, балки қўшни Қозоғистон, Туркманистону Тожикистонда ҳам машҳур. Хива ҳунармандларининг ижод маҳсули — лаганлар, гулдонлар, чойнак-пиёлалар, турли хил ёдгорлик буюмларига хорижда ҳам талаб юқори.

Сиз кўриб турган ушбу суратда «Хива сополи» акционерлик жамияти кулоли Роза Салаева, цех бошлиғи Равшан Рўзимбетов ва бош муҳандис Собиржон Ортиқов тайёр буюмлар сифатини кўздан кечиришаётир.

А. МУРОТОВ (ЎзА) олган сурат.

Ўтмишдан бир садо

ЭРКНИ СЕВАР ЭДИ

Шукрлар бўлсинким, мустақиллик шарофати ўлароқ неча асрлик тарихимиз, буюк бобокалонларимиз, қадриятларимиз ҳақида тарихий ҳақиқат юзага чиқиб, бундан ўн йиллар олдин хаёлга ҳам келмаган истиқлолга, ҳурриятга эришдик.

Аммо чуқур ва холис ўйлаб кўрилса, бу кунларга етишишимизга муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаб, ҳаққоний баҳо берганларидек: **«Қанча-қанча фидойи инсонларимиз, авлодларимиз жон бериб, қон ютиб, турли йўллар билан курашиб, истиқлолимиз, мустақиллигимиз учун бутун ҳаётларини бахшида этганлар».**

Эндиликда тарихимизда номлари зарҳал ҳарфлар билан битилаётган бундай фидойи инсонлар халқимизнинг қаҳрамонлари сифатида эъзозланмоқда.

Асримиз тонггида майдонга чиққан чор Россияси зулмига қарши, истиқлол, ҳуррият учун кураш бошлаган фидойи зиёлиларимиздан бири Миробид Иноятовдир.

Миробид Иноятов 1889 йилда Тошкентнинг Эскижўва маҳалласида зиёли-ҳунарманд оиласида таваллуд топди. Миробидлар оиласи аҳли ҳунарманд бўлишига қарамай, ўқимишли, маданиятли ва илғор фикрли кишилар сифатида бутун Эскишаҳар мавзесига яхши танилганди.

Миробид ака-укалари ўртасида ҳам илмга, янгиликка чанқоқлиги, дунёқараши билан ажралиб турарди. Шунинг учун мадрасани тугатгач, отаси уни Тошкентдаги маҳаллий аҳоли болалари учун очилган гимназияга ўқишга беради.

У гимназияда Абдулла Қодирий билан бирга таълим олди. Ўқиб юрган вақтларида Шарқ ва Ғарб адабиёти ҳамда маданиятининг илғор, таниқли арбоблари асарлари билан танишди. Гимназияни аъло баҳолар билан тамомлади. У бу вақтга келиб араб, форс, рус тилларини ўз она тилидек мукаммал билар эди.

Ота касби — заргарлик билан шуғулланган бўлса-да, аммо ўқиш-ўрганишни тарк этмади. Тошкентда ўзбек ва рус тилларида нашр этилаётган матбуотни мунтазам тарзда мутолаа қилди. Абдулла Қодирий билан ҳамфикр, ҳаммаслаҳат бўлиб, дўстлигини узмади.

Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Фитрат каби зиёли тенгдошлари билан дўстлашади ва биргаликда ҳаракат қилади. У ўнлаб сафдошлари каби чор Россиясига қарши курашда шу йўлни танлаганида, инқилобдан сўнг Туркистон алоҳида ҳур бўлиб яшаяжаклигига астойдил ишонган эди.

Эътиқодли, жасур ва эрксевар Миробид 1918 йилда Эскишаҳар Совети ижроқўми раиси вазифасига тайинланди. 1919 йилда эса Тошкент Эскишаҳар шўро кенгаши раиси этиб сайланди.

Ўша даврларда ким дўст, ким душман, ким ҳақиқатда миллатни, халқни ўйлайди, ким фақат ўз тўнини ўзгартириб юртига қарши зимдан иш юритганини англаб бўлмасди.

1926 йилдан Миробид Иноятов Туркманистон молия халқ комиссари вазифасида ишлайди. 1933 йилда эса яна Тошкентга қайтиб, аввал жумҳурият «Мол тайёрлаш» ташкилотининг бошлиғи, кейинчалик эса Ўзбекистон савдо халқ комиссари этиб тайинланади.

Бу йилларда авж олган очарчилик халқ бошига мисли кўрилмаган кулфатлар солган эди. Ана шундай шароитда озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар билан халқни таъминлашдек масъулиятли вазифада ишлаш ва унга раҳбарлик қилиш катта билим, тажриба, фидойилик талаб этарди. Деҳқон хўжаликларини ёппасига «коллективлаштириш» ҳаракати ҳам шу даврларга тўғри келиб, ўрта ҳол деҳқонларни ва ким «колхозга» кирмаган, яъни аъзо бўлишни истамаган бўлса, «қулоқ» қилиб ҳайдалар эди. Булар эса халқни озиқ-овқат билан таъминлаш масаласини янада қийинлаштирар ва унинг бошига келган кулфатга-кулфат қўшар эди.

Ана шундай хавфли шароитда Миробид Иноятов халқни, юртни ўйлаб, гарчанд қийин бўлса-да, ўз вазифасини имон-виждон билан бажарарди.

Совет Россияси ҳам чор Россияси, оқ подшо амалдорлари каби маҳаллий аҳолига, бошқа миллатларга, айниқса, туркий халқларга нисбатан менсимаслик, ишончсизлик, босқинчилик, талончилик, сўзда бошқа — амалда бошқа, бир бутун Туркистонни бўлиб юборишга қаратилган сиёсат юргизишда ўта фирибгар эканлигини тўғри тушунган Миробид Иноятов ўша даврдаги миллатпарвар ва ватанпарвар раҳбарлар қаторида Туркистоннинг мустақиллиги учун қайғуради. У маҳаллий эркпарвар, халқпарвар раҳбарлар, зиёлилар, адиблар ва бошқаларни бирлаштирган «Миллий иттиҳод», «Иттиҳод ва Тараққий», «Шўройи ислом», «Туркистон бирлиги» каби ташкилотлар тузилишида ва ҳаракатида фаол иштирок этади.

М. Иноятовнинг укаси Миржалол Иноятов ўз эсдаликларида шундай хотирлайди: «Акам Москваданми, Ашхободданми, қаердан бўлмасин Тошкентга келганларида албатта бизникида туриб, адамлар билан дийдор кўришиб кетар эдилар. Шундай пайтларда «тушликка ё кечқурун нонуштага меҳмонлар, уч-тўрт дўстларим билан келаман, Миржалол, сен хизматга шай бўлиб тургин, иложи борича ортиқча одам бўлмагани маъқул» деб тайинлаб кетардилар. Мен ўша вақтларда 14-15 ёшлардаги ўқувчи эдим. Айтган вақтларида уйимизга кўпчиликка таниш бўлган Акмал Икромов, Файзулла Хўжаев, Мирмуҳсин Шермуҳамедов, Акбар Исломовлар келишарди. Баъзи вақтларда мен танимаган кишилар ҳам ташриф буюришарди. Уларнинг бири Қозоғистондан, бири Тожикистондан, яна бошқаси Фарғонадан, хуллас, турли ўлка ва шаҳарлардан келган бўлишар эди. Бизга уларни таништириб ўтирмасдилар.

Улар эшикни беркитиб овқатланишар, сўнгра чой устида узоқ суҳбат қуришарди. Мен акамнинг имо-ишораларига қараб, нима керак бўлса, олиб келиб турардим. Мендан бошқа ҳеч ким уларнинг олдига кирмаслигини қаттиқ тайинлаб қўярдилар. Шундай вақтларда уларнинг гап-сўзларидан миллий истиқлол, мустақиллик, диний эътиқод эркинлиги, Умумтуркистон халқлари озодлик ҳаракати, деган жумлаларни англаб қолар эдим. Меҳмонлар кетгандан сўнг, Миробид акамдан тушунтириб беринг, деб сўрасам «Бу ерда эшитганларингни ҳеч кимга айта кўрма, хўпми, ука? Сенга ишонаман-а» дердилар.

Акам Тошкентга қайтиб келганларида мен 20 ёшларга кирган, мустақил фикрлай оладиган, ўқитувчилик билим юртини тугаллаб, мактабда ишлаётган эдим.

Ўша вақтларда одамлар тўсатдан уйидан олиб кетилиб, қайтиб келмаган, «Фалончини қамабди, пистончини отишга ҳукм қилибди, сургунга жўнатибди, бола-чақаси билан қаёққа кетганини ҳеч ким билмайди» каби совуқ гаплар жуда авж олган эди. 1935 йилда акамни Тожикистонга Ер-сув ишлари комиссари этиб ишга жўнатишди. 1937 йилда Тошкентга келиб ҳарнечук ўзлари сезган эканларми, ҳамма билан видолашиб кетдилар. Уларга миллатчи, пантуркист, панисломист, шўро тузумига қарши аксилинқилобчи, Ўзбекистонни иттифоқдан ажратиб, мустақил жумҳурият ўрнатмоқчи бўлган шахс, деган сиёсий айблар қўйишган. Мени ҳам шу муносабат билан бир неча бор НКВДга чақиртириб, сўроқ қилишган: «Аканг Миробид Иноятов билан бирга уйингларга кимлар келиб турган, улар нималар ҳақида суҳбатлашишар эди, шўро тузумига, иттифоққа қарши қанақа гаплар айтишган?» деган саволлар билан қистовга олишар эди».

Хуллас, 16 ёшидан шўроларнинг адолатли давлат, жамият қурамиз, ҳар бир халқ ўз ҳақ-ҳуқуқига эга бўлади, ўз тақдирини ўзи ҳал қилади, деган ваъда ва шиорларига астойдил ишониб, «нажот йўлини» излаган ва якка ҳукмрон мафкуранинг тиғи-парронига учраган Миробид Иноятов «халқ душмани» тамғаси билан отишга ҳукм қилинди.

Уларнинг оилалари сургун қилиниб, мол-мулки мусодара этилди.

«Қатағон» машинаси Миробид Иноятовнинг турмуш ўртоғи Хайринисани ҳам четда қолдирмади. Уни ҳам бирга олиб кетиб, ўн тўрт ой қамоқда сақладилар. Фарзандлари Мирфаёз, Мираббос, Ойбўстон, Лаъли, Раънолар эса Оренбург ва унинг биқинида жойлашган Бузулук деган қишлоқда 14 ой сургунда бўлдилар.

Ҳозирги кунда кенжа қизи Раъно Иноятова Тошкентда ҳаёт кечирмоқда.

Миробид Иноятовнинг табаррук номи ҳам 1956 йилда бошқалар қаторида оқланди. Аммо унинг ҳақидаги ҳақиқатни 40 йилдан сўнггина мустақиллигимиз, истиқлолимиз шарофати ила ёзиш имконияти туғилди.

Ушбу қувончли йилда Миробид Иноятов ва юқорида номлари келтирилган, шунингдек, бу йўлда жон фидо қилган барча юртдошларимиз руҳи шод бўлиб, Ватанимиз узра кезиб юрган бўлса, не ажаб...

М. ЖАЛОЛОВ, педагогика фанлари номзоди.

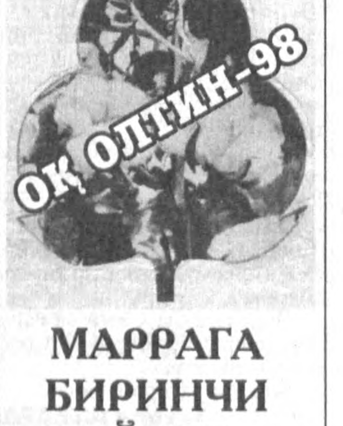

МАРРАГА БИРИНЧИ БЎЛИБ КЕЛИШДИ

Ватанимизнинг бу йилги уюлажак улкан «оқ олтин» тоғининг илк тонналари давлат қабул пунктларига келиб туша бошлади. Қашқадарё вилоятининг Қарши туманидаги «Лёва» фермер хўжалиги давлат заҳираларига 150 тонна пахта топшириб, республикада биринчи бўлиб зиммасидаги шартнома мажбуриятларини адо этди. Л.Н. Ким бошлиқ мазкур хўжалик давлатга яна 150 тонна пахта сотишга аҳд қилди. Шунда унинг далаларидаги ҳосилдорлик миқдори гектар бошига 50-55 центнерга етади.

Нишон туманидаги қоракўлчиликка ихтисослаштирилган «Нишон» жамоа хўжалиги ҳам қабул пунктларига 100 тонна пахта топширди. Буюртма мажбуриятларини биринчилардан бўлиб уддалаган бу хўжалик деҳқонлари эл хирмонига яна 200 тонна оқ дурдона топширишга қарор қилдилар. Хўжалик далаларида ҳосил ҳали мўл-кўл.

М. САФАРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

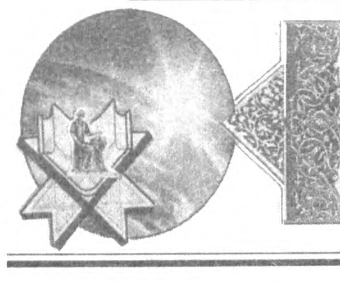

САОДАТНОМА

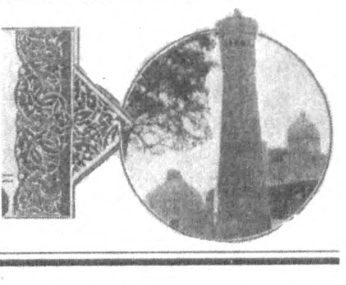

Кечаю кундуз халқимнинг бахтини, иқболини тилаб Худога минг шукроналар айтиб юрган инсонман.

Ислом КАРИМОВ

ОЗОДЛИК ёхуд Миллий ғурур йўлларида

Бадиа

*** ҲОЗИРГИ ЁШЛАР**
*** ЎЗ УЙИНГ, ЎЛАН ТЎШАГИНГ...**
*** СОҲИБҚИРОН ИШОРАТИДАГИ МАЪНО**
*** ВАТАН ИЗЗАТ ҚИЛАЁТГАН АВЛОД...**

3. ҚЎРҚИТМАЙ ЎСТИРДИМ, БОТИР БЎЛСИН ДЕБ...*

Кеча Қорақалпоғистондан келган ёзувчи Ўрозбой Абдураҳмонов ҳаяжон силқиб турган овозда:

— Биласанми, шу тобда мен қайдан келаяпман? — дея ўсмоқчилади. — Кеча мен Орол бўйиларида эдим. Мўйноқда бир дўстим бор, бир синфда ўқиганмиз. Қўли гул йигит эди. Саксонинчи йилларнинг охирига келиб, Орол ваҳимасидан чўчидими ёки ота юрт тортдими, кўчиб кетди. Тунов куни уни Мўйноқда учратиб қолдим.

— И-я, қандай шамол учирди сени, биродар? — деб сўрадим ҳайрон бўлиб.

— Э-э! — У «қўявер!» дегандай қўл силтади. Уйга судради. Бордим. У ҳар қанча яширгани билан, бари бир, аёли сирни очиб қўйди. — Оғайнингиз «томирларимга қўшиламан» деб қартайган отасини ҳам ҳоли-жонига қўймай, кўчиб кетдик ўшанда. Уруғлар Оқмуладан ҳам нарида, узоқ бир давлат хўжалигида яшар экан, бизни кўриб, бошлари осмонга етди, тўй беришди, уй беришди.

Янги йилгача кўп иззат кўрдик, аммо қишнинг чилласида қариямиз аввал оёқдан қолди, кейин бир-икки кун тўшак қилиб ётди-ю, узилди.

Ўзимизни тўрт томонга урамиз, лекин қўлимиздан ҳеч нима келмайди. Яхши ҳам қариндош-уруғ бор экан, йиғилиб келди, овул-ҳамсоя бир бўлиб, қўй сўйдик, сўнг овул оқсоқоли қўлтиқлаб келган магнитофон қўйилди, унга Қуръон оятлари ёзилган экан, шуни тинглагач, одамлар юзига фотиҳа тортишди. Вассалом. Бир пайт қарасак, овул-ҳамсоя тугул қариндош-уруғ ҳам индамай туриб кетиб бораяпти. Шунда бу киши: — Ҳой, оғайнилар, — деди жовдираб, — отам бўлса, ўлди, жаноза бўлса, ўқилди. Энди тарқалиб кетаётганингиз нимаси?

— Сен, нима қилиш керак, дейсан? — деди овул оқсоқоли бу кишининг гапига ажабланиб.

— Раҳматлини ерга топширмаймизми, ахир?!

— Ий-э, бу нима деганинг, чироғим? Ҳозир ер музлаган, тош қотиб ётибди. Кўкламга бориб, кунлар илигач, у юмшайди, ана шунда дафн қиламиз. Унгача майитни омборхонада сақлайсан. Бизда одат шундай...

Овул оқсоқоли, қариндош-уруғлар кетгач, эрталабгача бу киши тиним билмади, тонг бўзармай бир мошин топиб келди, юкларни ортдик, маййитни ҳам кигизга ўраб, жойладик, кейин хайр-хўшни ҳам йиғиштириб, йўлга тушдик, келиб ўзимизнинг одат бўйича расм-русум билан раҳматлини кампирининг қабатига қўйдик. Ўз уйим, ўлан тўшагим, дегани шу экан-да...

— Ўтган ишга саловат, — деди дўстим дастурхон четини эзиб ўтирганча. — Ўшанда кетган — бир биз эмас, давр қуюни кўпларни учириб юборди. Бу жойлар кўҳна Урганчдай ҳувиллаб қолгани эсимда. Мана, бугун ўз кўзинг билан кўргандирсан, Мўйноқ қайтадан жонланмоқда.

Мен индамадим. Биламан, эллигинчи йилларда «денгиз саёзлашиб бораяптими?» деган шубҳалар туғилган, олтмиш тўртинчи йили Ургадаги балиқчилик заводлари тўхтаган, сўнг «кўч-кўч» бошланган. Ахийри, бу ерлар ҳалокатга маҳкум этилган каби ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Лекин инсоннинг меҳри ҳаётни ўзгартиришга қодир экан, Мўйноқда бир ойча яшаб, шуни англадимки, бировдан ёрдам кутиш, оҳ-воҳ эмас, амалий иш, жонфидолик турмушга файз киритар экан. Бугун шаҳардаги ҳар бир хонадонда тоза ичимлик суви бор, ҳар бир ўчоқда табиий газ ёниб турибди. Одамлар билан гурунг қилсанг, уларда ўзига, кучига, умид билан экаётган дарахти эртага мева беришига ишонч туғилганлигини ҳис этасан.

Одамлар униб-ўсган жойига қайтиб кела бошлади. Ҳовли-жойини, томорқасини боғ, полизга айлантираётир. Энг муҳими, шу шароитда бу ҳаракат изсиз кетмаяпти. Яқинда ҳатто сув тошқини содир бўлди. Тошқин одамларга талафот етказмасин, деб ўзларини ўтга, сувга уриб юрган азаматларни кўриб, рости, кўзларимга ёш келди. Орол-орол деймиз, аммо денгизгача ҳам мингта ҳайбатли кўл бор, бугун уларнинг чилпиллаб турганини, Аму Оролга қуйилаётганини, бундай ҳодиса кейинги йигирма-ўттиз йил ичида биринчи марта содир бўлаётганини инобатга олсанг, одамзотнинг униб-ўсган ерига, элига меҳр қўйиши Аллоҳга ҳам хуш ёқади шекилли-да, деб ўйлаб қоласан, киши.

Издан чиққан ҳаёт қайтиб ўз изига тушаётир, ҳозир денгиз атрофидаги миллион гектардан ошиқ ерни ўрмонга айлантириш ҳаракати бошланган. Буни кўриб, ким хурсанд бўлмайди, дейсан. Қўнғирот сода заводи қурилишини, таптақир чўлда қад ростлаган кўркам шаҳарчани кўриб, кўнглим қандай кўтарилган бўлса, Мўйноқдаги ўзгаришлардан дилим шундай равшан тортди. Бир вақтлар ҳозир сода заводи қад ростлаётган жойларга бориб келган одамни халқ қаҳрамондай иззат қилар эди. Ёшлик ғайрати жўшиб, йигирма йилча илгари Устюртни бир айланиб чиққанман. Шунда Тожиддин оқсоқол:

— Ўғлим, «Борса-келмас»га ҳам ўтдингми? — дея сўраган.

— Йўқ, — дедим мен.

— У ерга борган, қайтиб келмайди, — деди оқсоқол.

— Нега?

— Кўпни кўрган қарияларнинг айтишича, «Борса-келмас» беадад бойликни бағрига босиб ётган бир тилсим эмиш. Ҳазрати Хизрни қачон қадами етса, шунда у бағрини элга очармиш!..

Бугун Устюртда очилаётган маъданларни, Орол бўйидаги ўзгаришларни кўриб, Хизрнинг қадами етибди-да бу юртга! — деб қўяман. Аслида Хизр дегани асрий армонларнинг юзага чиқиши, тилакларнинг ушалиши, толеингда юлдузларнинг кулиши эканми, а?

Шу ўйлар билан уйга қайтдим, келсам, аёлим кўчага чиқиб, йўл қараб ўтирибди.

— Илдам-илдам юра қолинг, — дея у мени шоширди. — Тез бўлинг, ҳали билет олиш керак...

— Тинчликми?

— Билмадим, ўғлингиз «сешанбага қолмай етиб келсинлар!» деди.

Кўнглим ғаш бўлди. Мустафомиз Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида ўқийди. Қорақалпоқ боласи-да, қийналиб қолганми, деб ўйладим. Тишимнинг ковагида асраб юрган жамғармани белимга боғлаб, секин йўлга тушдим. Одамини топсак, бу иш бир ёқли бўлар, деган хаёлда етиб келсам, Мустафо ақлга сиғдириб бўлмайдиган гапни айтади, нима эмиш, Левирпул университетига бориб ўқирмиш! Гаранг бўлиб қолдим. Левирпул дейди-я. — Қаерда у? — деб сўрадим. — Англияда, — дейди. — Англия Мўйноқ эмас-ку, сенга, дунёнинг нариги чеккасида бўлса, Нукусдан Тошкентга етиб келишнинг ўзи минг азоб, қанча харажат, сен бўлсанг...

Кўнглимдан нималар ўтганини тасаввур қилган бўлсанг керак: пул топиш, кейин буни етаклаб идорама-идора югуриш, ҳужжат тўғрилаш, сўнг Англияга бориб, Левирпул шаҳрини, у шаҳардаги университетни ахтариш, ҳужжат топшириш, тағин имтиҳон...

Йўқ, буниси бизга тўғри келмайди. — Қўй, ўғлим, — дедим бўғилиб. — Ёшликда одам нималарни хаёл қилмайди. Сен, яхшиси, шу ўқишни бир амалла. Нимаси ёмон? Нимаси ёқмай қолди сенга?...

Йўқ, у ишни битириб қўйган экан. «Умид» жамғармаси тест имтиҳонларидан ўтибди. Шуни эшитиб, ўсал бўлиб қолдим. Кейин «Туркистон» саройига, грантларни топшириш маросимига бирга бордик, Қорақалпоғистоннинг бир овулидан келган бизнинг Мустафо, унга ўхшаган 317 йигит-қизнинг юзида яшнаб турган бахтиёрликни бир кўрсанг эди. Уларга қараб туриб, ҳам ҳавасим, ҳам хўрлигим келди, грантни қўлда тутиб, кўнгли тоғдай ўсиб қошимга келган ўғлимнинг бошини силагим келди-ю, ишонсанг, шунга ҳаддим бўлмади, ўтириб концерт томоша қилаяпмиз-у, залдаги ёшларга, ўғлимга қараб, нуқул йиғлагим келади, етим ўсган боладай юрагим доғу аламга тўлиб кетган эканми, ҳа-а, дейман ичимда, Худо ярлақаган болалар-да булар, бошини силаб турибди биздан-да меҳрибон Отаси, Онаси ! Шунинг учун ўз кучига ишонади, юлдузларни кўзлайди. Биз нимага эришдик? Бизнинг кимимиз бор эди, кимга керак эдик? Шунинг учун ҳам ўз ташвишимизга ўралашиб, шундай эзилиб қолдик-да.

Йиғилишдан чиққач, муҳташам саройнинг пештоқидаги ёзувга ишора қилиб:

— Ўғлим, «Туркистон» деганининг маъносини биласанми ўзи? — деб сўрадим.

— Биламан, ада, биламан, — деди у.

— Мана бу — Мустақиллик майдони, у аввал кимнинг оти билан аталганини ҳам биласанми?

— Эшитганман, — деди у хиёл паришон бўлиб. — Нима эди?

— Шу одамнинг қанча тақдирларни издан чиқарганини, қанча одамларни, ҳатто элатларни қириб юборганини, дунёнинг ярмини зулм ва қўрқинч исканжасида тутиб келганини ҳам биласанми? Менинг қаддим нега эрта эгилганини ҳам биласанми сен?

У пича чимирилди, сўнг:

— Тест сўровларида бундай саволлар йўқ, ада, — деди кулиб. Мустафонинг ўринли мутойибаси асабларимни юмшатиб юборди. — Баракалла! — дедим, уни бемаврид қийнаганим учун ич-ичимдан хижолат бўлдим. — Сен йўлингдан қолма, жўраларинг билан уйга бор. Мен пича айланиб, кейин ўтаман...

Мустақиллик майдонидан ўтиб, Буюк Турон кўчаси орқали Амир Темур хиёбонига чиқиб бордим. Соҳибқирон ҳайкали пойида фаввораға бақамти қўйилган ўриндиқда, салқин хиёбонда ўтириб ўйлаб олиш керак бўлган нарсалар ҳақида ўй ўйладим. Кейинги йилларда тез-тез шундай ҳолатга тушаман. Йўқ жойдан пайдо бўлган кўркам хиёбон, муҳташам сарой ёхуд улкан корхонага рўбару келсам, ўзимни ҳаётдан орқада қолиб кетаётгандай, одамлар ўғлимга ўхшаб, ишни менсиз ҳам битириб ташлаётгандай — камситилиш туйғусимикин — юрагимни жизиллатиб юборади. Кўнглимни ўкситаётган — Озодлик даврининг шитоб қадамларидан қолаётган излар. Наҳот, — дейман, — шоир айтганидай, «бир оёғим ўтмишда ҳамон?»

Бир маҳал Амир Темур ҳайкали бири-биридан чиройли ёшлар қуршовида қолди, улар мен томонга юра бошлаганида, бобомизнинг пойи гулларга кўмиб ташланганини кўрдим. Ёшлар дарёдай оқиб, Соҳибқирон музейи томон кетишди. Уларнинг орасида Мустафо ҳам борлигини кўриб, эзгин ҳислар туйдим. Қара, шундай кунларга ҳам етиб келдик, а?! У менга «ҳозир қайтиб келаман!» дегандай ишора қилди. Мусофир юртларга кетишдан аввал ўтган азизларни зиёрат қилиш — савоб, арвоҳлар шод бўлади, қолаверса, бу — миллат ўзини ўзи ҳурмат қила бошлаганлигининг ёрқин бир кўриниши эмасми?

Бу ерда Амир Темурнинг тирик нафаси кезиб юргандай...

Ҳа, улар билишмайди, лекин мен ўз кўзим билан кўрганман: бир пайтлар мана шу ерда Карл Маркснинг тошдан ишланган баҳайбат калласи турар эди. Одамлар бу ерга зиёрат, истироҳат ниятида эмас, толиқиб ишдан чиққач, ичиш, пивохўрлик қилиш учун келарди. Инқилоб хиёбонида кечки пайт маст-аласт, қаланғи-қасанғи изғиб юрар, лекин биз ўша пайтда бу — маънавий емирилишнинг ҳаётий бир кўриниши эканлиги ҳақида сира ўйлаб кўрмаган эканмиз. Истиқлолдан кейин пойтахтга бир йўлим тушганида, ишлар битгач, «олтинчи заводнинг пивосидан татиб кетайлик», деган илинжда шу ерга келдим, қарасам, ҳамма ёқ бузиб ташланган, қаҳвахона вайронасидан чанг чиқиб ётибди. — Тавба-а! — дедим ҳайрон бўлиб, кейин: — Бу — нима қилганларинг? — деб сўрадим ишчиларнинг биридан.

— Бу ер хиёбон бўлади, Амир Темурнинг ҳайкали қўйилади, — деди у. Шунда мен: — Туппа-тузук қаҳвахонани, бор бўлган ҳайкални бузиб ташлаб, бошқа хиёбон қургунча шу маблағни халқнинг моддий аҳволини яхшилашга сарфлашса, турмуш пича енгиллашармиди, деган хаёлга борганман. Бугун эса шу хиёбонда, фаввора салқинида ўтириб, ўй ўйлаганда бир ҳикматни англаб етдим: аслида инқилоб хиёбонига қўшиб, ўшанда яқин ўтмиш, ўтмиш назариётчисининг тош калласи, ўша пастқам қаҳвахоналар — маънавий инқироз, эътиқодсизлик — барча-барчаси бир четга итқитиб ташланган экан. Файзли, фаришталари бу хиёбонга ҳозир йўлинг тушса, руҳинг таскин топади. Гижинглаган тулпор устидаги тождор бобомиз Озодликнинг, миллатпарварликнинг, адолатнинг тимсолидай бўлиб, бошини баланд кўтариб, кўкрак кериб турибди. Ўнг қўлини адл кўтариб: ***«Шошилма***, — дея ишорат қилаётгандек бўлиб туюлади. — ***Ўйлаб кўрдингми ҳеч: ўзинг ким, отанг ким, сен кимнинг авлодисан? Юртни танидингми, унинг илдизларини, қутлуғ иймонни, меҳрни, шафқатни биласанми? Билсанг, нега мен ҳамон жанговар тулпордан тушганимча йўқ, шу ҳақда ҳам сира ўйлаб кўрдингми? Озодлик маъсум гўдак каби ҳамиша ҳимояга муҳтож эканлигини англаб етдингми?! Хўш, нега мен жиловни тортиб турибман? Бошимдаги тож сен учун нимани англатади? Халқнинг дардига дармон бўлмоқ вазифангиздир, деган ўгитни, бизлар шаънини ҳимоя қилган, шарафини етти иқлимга ёйган муборак Ватанни юракка жойлаганмисан?..»***

Жиловдоринг бўлай, бобо, бунча саволларинг кўп, ҳеч адоғи кўринмайди уларнинг? Озодликни англамак шундай бўладими ё?..

Бу муборак хиёбон, бу улуғвор ҳайкал, бу муҳташам музей қандай қийинчилик даврида, машаққатлардан кўз юмиб барпо этилганини яхши биламан, аммо бу ишнинг замирида ётган ҳикматни, мана, энди англадим. Ўша кунлар чиндан ҳам биз осон яшамадик, аммо тинч яшадик, рост, бир тўғрам нонни кам еган бўлсак, егандирмиз, аммо шунинг эвазига Тошкент фавқулодда чирой очаётир, ўзимизнинг «Нексия»лар кўчаларда кийикдай учиб юрибди, Қоровулбозор бензини, Мурунтов олтини аъолиги билан дунёни танг қолдирмоқда, гигантпараст шўро даврида журъат қилинмаган қурилишлар бугун юртимизда қилинаётир: Қамчиқ довони, Ўш орқали Қашқарга олиб чиқадиган халқаро автойўл, Учқудуқ-Султон Увайс-Нукус темир йўли, Қўнғирот сода заводи, Шўртан газ мажмуи...

Ахир, ўтган беш йилликлар, етти йилликларда бундай кўламли, маҳобатли қурилишлар бўлмаган-ку, Ўзбекистонда!..

Дунё кўрганлар шунинг учун айтган-да: — Она ибрат бўлмаса, қиз қиз бўлмайди, ота ибрат бўлмаса, ўғил дастурхон ёзмайди, — деб...

Уйга қайтгач, нимадир белимга ботаётгандек бўлиб туюлди. Секин қўл юборсам, ўша тугун. Уни олиб, ечдим, пулни Мустафонинг олдига қўйдим.

— Менга бунинг зариллик жойи йўқ, ада, — деди у. — Бизнинг бориш, келиш, ўқиш харажатларимиз давлат ҳисобидан. Сиз, яхшиси, шунга пича пул қўшинг-да, укамга компьютер олиб беринг! Ўқисин, ўргансин...

Унинг айтишича, бирваракайига тўрт юз нафар ёш мутахассис Америка, Англия, Олмония, Франция, Япония ва Италиядаги энг нуфузли университетларга таълим олиш учун кетаётган экан. Бултур эса 157 нафар ўғил-қизларимиз шу ниятда учирма қилинган. Шу ёшлар орасидан эрта бир кун ўз даврининг Навоийлари, Улуғбеклари, Берунийлари, Фарғоний ва Хоразмийлари етишиб чиқмайди деб ким айта олади?!

Ўрозбойнинг ҳикоясини тинглар эканман, улуғ ўтмишдошларимиз ички бир армон билан айтиб кетган ҳикмат кўнглимдан кечди:

Қўрқитмай ўстирдим, ботир бўлсин деб!..

Ҳа, биз жондан азиз Ватан ва унинг қадим тарихи, дунёвий маданият тараққиётига аждодларимиз қўшган улуш, ҳар бир қаричи олтинга тенг замин ва ундаги адоқсиз маъданлар, кундан-кунга қулоч отаётган ўзгаришлар билан юрак-юракдан ифтихор қиламиз. Аммо бу юртда Аллоҳ сийлаб инъом этган яна бир бебаҳо бойлик бор, у ҳам бўлса, кундан-кунга сафи кенгайиб, ҳар нафасда «Биз ҳам белни боғлаб хизматга келдик!» дея овоз бераётган, бири — Алишер, бири — Темур, бири — Ислом дея ном олаётган, эрта-индин ерга урсанг, кўкка сачрайдиган, миллат дарёсида илк баҳор селидай тошиб келаётган кўрар кўзимиз, айтар сўзимиз — келажак авлод.

«Дунёда гўдакнинг чулдурашидан кўра тантаналироқ мадҳиянинг ўзи йўқ!» деган ҳикмат бор. Зеро, бу овоз олам-жаҳон қувонч улашиб қолмай, келажак ҳидини ҳам ўзи билан бирга олиб келади.

Янги тарих саҳифаларини безайдиган шулар эмасми, ахир?!

«Ўтган кунлар», ундаги Юсуфбек Ҳожи ёдингиздадир? У ўғлининг иззатини жойига қўйиб, унга «сиз»лаб мурожаат қилади, шунда ўзинг ҳам шундай ҳурмат кўраётган каби яйраб кетасан, киши. Бугун Ватан кўзининг оқу қораси — фарзандларига шундай эҳтиром кўрсатаётир, уларнинг ғурурини ўстириш учун катта ҳарфда «Сиз»лаб мурожаат қилаётир, уларни дунё кенгликлари сари бошлаётир...

Президентимиз **«Ўзбек миллатининг, ўзбек фарзандларининг қобилият, зеҳн-заковат, тиришқоқлик борасида бошқа ҳеч бир миллат ёки халқдан қолишадиган жойи йўқ. Фақат мавжуд интеллектуал имкониятларимизни тўлиқ ишга солишимиз, улардан мукаммал тарзда фойдалана билишимиз зарур»**, деб юртнинг ўғил-қизларини бошига кўтаргудек бўлиб турган экан, бу ҳиммат ўша ёшларга темирқанот янглиғ қудрат ва руҳ бахш этмайдими?!

Алп йигитлар йўлнинг танобини олганда бахши боболар созини чалиб, эскидан қолган сўзларни айтиб кузатишган, улардан бири шундай: — Дунё меники деган босқинчилар қани? Оловдай куйдириб келдилар, куюб кетдилар. Кел, ўғлим, сени бир дуо қилайин!

Сенга таянч бўлган чипор тоғларинг ҳеч қачон нурамасин! Бош устингда булутдай соя солиб турган чинорларинг, илоё, кесилмасин! Мангу оқиб турган тошқин дарёларинг қуриб қолмасин! Қанот ёзганингда, унинг учлари қирқилмасин! Ҳамла қилган маҳал учқур тулпоринг ҳориб толмасин! Қилич сермаганда, унинг дами кертилмасин! Жангу жадалда яловинг дастаси ҳеч вақт синмасин! Ҳақ ёндирган чақноқ юлдузинг асло сўнмасин!

Ғаффор ҲОТАМОВ.

*(Давоми. Боши газетанинг 20, 21 август сонларида).

Кибру ҳасад, бахиллик, нифоқ, гина.
Булар инсон қалбига тушган кана.
Комил инсон мақомига етмассан,
Қалбинг ичра алар топса бошпана.

(Мир КУЛОЛ)

ОДАМИ ЭРСАНГ...

Мустақил республикамизда умумбашарий, демократик ва дунёвий давлатчиликни шакллантиришнинг асосий манбаси — кишилар онгини, тафаккурини янги мафкура, янги маънавият билан уйғунлаштириш ва унинг замирида маънавий-тарбиявий муаммоларни ҳал этишдир.

Бугунги кун маънавий ҳаётимизнинг долзарб муаммолари, инсоннинг маънавий камолотига таъсир этувчи омиллардан ҳисобланган диний-исломий қадриятлар ҳар қачонгидан ҳам муҳим бўлиб қолмоқда. Чунки тарихда мустаҳкам ўрин эгаллаган сўфизм, яъни тасаввуф даври фалсафаси ва адабиёти инсон масаласига, хусусан, инсон руҳининг ботиний ва зоҳирий қирраларини чуқур ўрганиш орқали инсоннинг руҳига тўғри таъсир эта олганлигини ўрганиб чиқиш айни муддаодир.

Ўрта аср маданияти хоҳ у Ғарбда бўлсин, хоҳ Шарқда бўлсин ўзининг бетакрорлиги билан ажралиб туради. Илму фанда, санъатда қадимги даврни қайтадан ўрганиш — уни ўша давр талаби асосида қайта тиклашдан иборат эди.

Маънавий-маърифий юксакликка интилиш, ўзга давлатларни очиш, янги-янги қурилишлар қилиш, санъат ва маданиятда кишини лол қолдирадиган асарлар яратиш ўша давр учун буюк ўзгариш бўлди. Фалсафада ўзига хос оқим пайдо бўлдики, бу оқим ўзининг мафкурасида, дунёқарашида давр моҳиятини, мазмунини, унинг хилма-хил ўзгаришларини акс эттирди. Ҳар бир тарихий даврнинг баҳоси ва қадрияти ўша даврда яшаб ўтган олиму уламолар, шайху пирлар, валийлар, адабиёт ва санъат аҳлининг, тарихчилар ва файласуфларнинг қилган ишларида, ёзган асарларида уфуриб туради. Маънавий-маърифий юксак маданият кўринишларини ўзида мужассамлаштирган тасаввуф оқимининг намояндалари Увайс Қараний, Ҳасан Басрий, Робия Адвия, Ибн Жавзий, Абдухолиқ Ғиждувоний ва бошқа уламоларимизнинг нафақат ёзиб қолдирган асарларида, балки ўзларининг шахсий ҳаётлари, туриш-турмушлари, кишиларга бўлган муносабатларида Яратганга ва оламга чуқур меҳр-муҳаббатлари акс этган.

Инсоннинг шахсий фазилатида энг юқори даража ҳисобланган комилликка эришилганда инсондаги юксаклик шундай даражага бориб етадики, у барча дунёвий ва илоҳий илмларни эгаллаб, эзгу туйғуларга бой камолот даражасига кўтарилади. Шуни қайд қилиш жоизки, ҳар қандай билимни эгаллаш камолот сари босилган қадам. Маълум бўлишича, ҳар қандай зоҳирий ва ботиний билимлар табиат, жамият ҳамда инсон борлиғининг маълум бир хоссасини ўрганишдан иборатдир. Унинг натижаси эса тарбия, покизалик, тўғрилик хислатлари билан уйғунлашиб боради. Инсон нима яхши-ю, нима ёмон эканлигини фарқлаб тобора ҳусни-хулқлик, намунали ахлоқ сифатини кўпайтириб боради. Инсон ҳаётини ташкил этувчи олам фақат моддийлик, молу дунё мазмуни орқали ифодаланибгина қолмай, балки бу бепоён борлиқнинг эгаси борлигини идрок этиш орқали ўзини руҳан поклаш ва комилликка интилиши зарурдир. Шунинг учун ҳам комил инсонни шакллантиришда ҳал қилувчи омил ва ғоя ҳисобланган тасаввуф, бутун инсоният тарихида унутилмас тарихий хотира, авлодлар ёди, олам ва одам муносабатларидаги олий кўриниш бўлиб қолаверади.

Оламнинг вужудга келиши ва инсон муносабатлари уйғунлашувида ҳаётнинг икки зиддияти доимо бир-бири билан курашиб келган. Бу эса ҳаммамизга маълум бўлган яхши хулқу фазилатлар ва ёмон иллатлар ёки ёруғлик ва қоронғулик тимсолларидир. Мифология, яъни асотир кўринишида дастлаб ўчмас из қолдирган "Авесто"даги Аҳурамазда ва Аҳриманлар яхшилик ва ёмонлик ўртасидаги курашни акс эттирган.

Парвардигори олам инсонни яратмасдан илгари унга хизмат қилиши учун бутун борлиқни яратган. Демак, бутун борлиқ инсон равнақи учун хизмат қилмоғи керак. Бунга эришиш учун эса инсонга ақл-идрок берилган бўлиб, у ўз ақлзаковати орқалигина комилликка эриша олиши мумкин. Агар ақл кўзи билан идрок эта билсак, ҳатто кўзга кўринмас нарсанинг ҳам икки томони бўлади. Ақлли одам мазкур икки томондан ҳам тўғри фойдалана олади.

Ҳар қандай соҳанинг ўз йўналиши ва мақсади бўлади. Демак, мавжуд носозликни бартараф қилиш учун унинг бузилишига сабаб бўлган шарт-шароитларни ўрганиш зарур. Чунончи, комил инсон тарбиясида шахсан унинг ўзини тўғри тарбия қилиш ва яшаётган муҳитни мусаффо шароит билан таъминлаш муҳим. Бунинг учун, албатта, иложи борича энг бошланғич жамоатларда, болалар боғчаларида, мактабларда, ўқув юртларида, маҳаллаларда маънавият-маърифат кўринишларини талқин қилиш мақсадга мувофиқдир.

Қуръони Каримда шундай марҳамат қилинади: "Ҳаргиз кишилар ўз ҳолатларини ўзгартирмагунларича, Аллоҳ таоло уларнинг ҳолатларини ўзгартирмайди". Яъни, маънавий ва моддий юксалишимиз ўз қўлимизда.

Инсон дунёга келибдики, бир кун қайтиши муқаррар. Шунинг учун у фақат ўз жиғилдони учун яшамасдан умумбашарият манфаати йўлида ёниб яшамоғи зарур. Яъни, улуғ мутафаккир Алишер Навоий айтганидек: "Одами эрсанг демагил одами, ониким йўқ халқ ғамидин ғами".

Акмалҳожи ИБРОҲИМОВ.

Тафаккур жилолари

ФАСЛ

Бир куни бир йиғинда ваъз ўқиларди. Мусулмону кофир — ҳамма йиғлар, турли аҳволга тушарди. Бири: «Кофирлар нега йиғлашади, устига-устак, тилни билишмайди. Мусулмонларнинг ҳам мингдан бири аранг тушунган ваъздан улар нимани англаяптики, бу қадар йиғлаб сиқташади?» — деб сўради. Мавлоно буюрдики: Сўзнинг ўзини тушунишга ҳожат йўқ. Улар моҳиятни, мақсадни англашмоқда. Улар ҳам Аллоҳнинг бирлигини эътироф этишади. Унинг Яратувчи Раззоқ ҳамма нарсани ўз тасарруфида тутувчи эканини, ниҳоят, ҳар ким Унга қайтажагини, авф ва жазо Ундан бўлажагини билишади. Шунинг учун ҳам Тангрининг васфи ва зикри бўлган сўзларни эшитишлари билан музтариб ҳолда, қалбларида севинч ва завқ туймоқдалар. Бу сўздан уларга севганлари ва истаганларининг бўйи келмоқда. Йўллар турли-туман бўлса ҳам ғоя бирдир. Ахир, кўрмаяпсанми, Каъбага элтувчи қанча йўллар бор. Ким Румдан, ким Шомдан, ким Ажамдан, ким Чиндан ва яна кимдир Ҳинду Ямандан йўлга чиқади. Агар йўлларга боқадиган бўлсак, буюк фарқлар бор. Мақсадга, ғояга назар солсакчи, уларнинг ҳаммаси бир — Каъбага йўналгандир. Бу ердаги ишқ жуда улуғдир. Чунки бунда — ҳеч қандай тушунмаслик, бошбошдоқлик йўқ. Каъбага келинганда, йўллардаги ғавғолар, уришиб-сўкишлар барҳам топади. Чунки йўлда бир-бирларига: «Кофирсан, фалонсан-пистонсан» деганлар, Каъбага келишлари билан мақсадлари бир эканини тушунади. Масалан, косанинг жони бўлса, ўзини ясаганнинг қули бўлади. Коса ясаганларнинг баъзиси «Буни шунақа дастурхонга қўйиш керак» — деса, бошқаси: «Унинг ичини ювиш керак», — дейди. Яна бири: «Унинг ташқарисини ювиш лозим» — деса, бошқаси: «Унинг ҳамма томонини ювиш зарур», — дейди. Ниҳоят, яна шундайлар борки: «Ювишга ҳожат йўқ», — дейди. Келишмовчилик мана шунақа нарсалардадир. Бироқ уларнинг барчаси косани ясовчиси борлигида, яъни у ўз-ўзидан бино бўлмаганлигида келишадилар. Бунда келишмовчилик йўқ.

РУМИЙ.

Мардлар қўриқлайди Ватанни

Ўзбекистон жангчисининг ватанпарварлиги, энг аввало, хур Ватани ва халқига садоқатли бўлишини, ўзининг ҳалол хизмати билан мамлакат мустақиллиги учун курашга ва уни мустаҳкамлашга шай туришини тақозо этади. Ватанга, она заминга муносабат шунчаки маънавий тушунчагина бўлиб қолмай, унинг фаровонлиги учун бажонидил, фидойилик ила фаолият кўрсатиш демакдир.

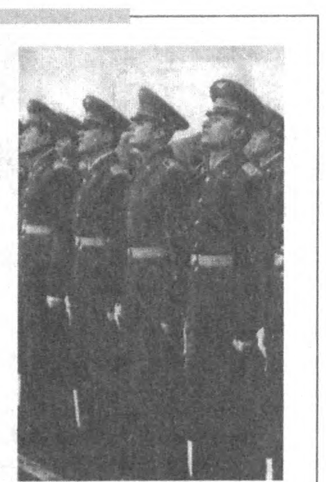

БУРЧГА САДОҚАТ

ёхуд жанговар машқ майдонида

Ўзбекистон Республикаси ҳарбий Доктринаси шахсий таркибнинг таълим ва тарбия жараёни, жанговар навбатчилик вазифаларини аниқ бажариш, қўшинларнинг жанговар шайлик даражасини, тезкорлик сифатларини ошириш, қурол-аслаҳа, ҳарбий техника ҳамда уларни қўллай билиш сир-синоатларини моҳирона эгаллаш, шахсий таркибда Ўзбекистон Республикаси, ўз халқи, Қасамёди ва ҳарбий бурчига садоқат руҳини, шунингдек, ўз Ватанининг тарихи ва анъаналарига чуқур ҳурмат, юксак шахсий масъулият ҳиссини шакллантиришга қаратилган.

Мазкур жараёнларни амалга оширишда эса дала шароитидаги жанговар ўқув машқларининг нечоғли катта аҳамият касб этиши ҳаммамизга яхши маълум. Шу боис ҳам республика ИИВ Ички қўшинлар бошқармаси тизимидаги ҳарбий қисмларда жанговар ўқув машқларини юқори савияда ўтказиш, ундан кўзланган асосий мақсадга эришишга алоҳида эътибор қаратилган. Ички қўшинларга қарашли ўқув марказида бўлганимизда бўлажак командирлар — Олий ҳарбий техника билим юрти битирувчиларининг якунловчи амалий машғулотлар ўтказаётганининг гувоҳи бўлдик.

Дала шароитидаги ўқув марказлари дейилганда, одатда кўпчилик кўз ўнгига чангтўзонли кенг майдон келади. Аммо биз бунинг аксини кўрдик. Машғулот қатнашчиларининг дам олишлари учун етарли шароитлар яратилган. Ётоқхоналар, ошхона, маиший хизмат ва ўқув хоналари, спорт майдончалари талаб даражасида жиҳозланган. Таъкидлаш жоизки, ўқув маркази мазкур ҳудуднинг географик ва нуфузий жиҳатлари инобатга олинган ҳолда сўлим ва баҳаво масканга жойлаштирилган. Бир сўз билан айтганда, ниманидир амалда ўрганиш, ихлос билан машқ қилиш учун барча имкониятлар мавжуд. Шунинг учун бўлса керак, бу ерда шуғулланаётган ёш офицерларнинг кайфияти кўтаринки, руҳлари тетик.

Ҳарбий спорт майдончасида ИҚБ офицери С. Кисленков қўл жанги машқларини амалда намойиш этиб, унинг усулларини бўлажак командирларга зўр қизиқиш билан ўргатмоқда. Чунки бугун эгалланган тажриба эртанги хизмат вақтида қўл келишини улар жуда яхши билишади.

— Жанговар қурол-аслаҳадан ноўрин ёхуд эҳтиётсизлик билан фойдаланиш инсонлар умрига зомин бўлиши, нохуш кўнгилсизликларни келтириб чиқариши мумкин, — дейди у.

Навбатдаги ўқув майдончасида катта лейтенант Мақсуд Исомиддинов жанговар қуролларни сақлаш, зудлик билан йиғиш ва очиш, тозалаш маҳоратларини ўз тажрибасидан келиб чиқиб ўргатаётир. Таъкидлаш жоизки, мазкур қуроллар энг замонавий бўлиб, мураккаб тузилишга эга. Шундай бўлса-да, ҳар бир деталнинг ўрни ва номланишини шуғулланувчиларнинг аниқ билиши бизни қувонтирди.

Шундан сўнг ҳақиқий жанг майдонини кузатиш пунктига ўтдик. Узоқдан «душман» бронотранспортерлари кўринди. Иккинчи томонда эса уларни йўқ қилишга шайланган гуруҳ фурсат пойлаб турарди. Биринчи бўлиб намуна учун машғулот раҳбари офицер С. Крюков ўқ отиб, мўлжални аниқ олди. Ундан кейин ёш офицерлар нишонни ура бошлашди. «Душман» техникаси ҳаракат қилаётган мазкур ҳудуд ўтолов ичида қолиб, ростакам жанг майдонига айланди, гўё.

Ўқув майдончаларини қайтадан тартибга келтириш учун берилган танаффусдан фойдаланиб, бир гуруҳ ёш офицерларни суҳбатга тортдик.

— Бундай жанговар ҳарбий машқларнинг аҳамияти жуда катта, — дейди самарқандлик Мусурмон Мажидов. — Сабаби, қанчалик назарий билимга эга бўлманг, ундан амалда фойдалана олмасангиз, қуруқ назариялигича қолаверади.

— Мен болалигимдан мана шундай машғулотларда қатнашишни орзу қилардим, — дейди андижонлик Икром Нурматов. — Шу боис ҳам Олий ҳарбий техника билим юртига ўқишга кирганман. Бугун орзуимга етдим. Ҳарбийлик касбини танлаганимдан, Ватанимнинг посбонларидан бири эканимдан фахрланаман.

— Биз эртага ҳарбий қисмларга сардор сифатида борамиз. Демак, қўл остимиздаги аскарларга талаб даражасида билим бериш масъулияти ҳам айнан бизга юклатилади. Бунинг учун эса аввало ўзимиз етарли тажриба ва кўникмага эга бўлишимиз зарур. Шу жиҳатдан олиб қараганда бугунги ўқув машқларининг аҳамияти қай даражада эканлигини ўзингиз тасаввур қилаверинг, — дейди сирдарёлик Олимжон Жўраев.

Ёш офицерлар билан суҳбатлашарканман, уларнинг гап-сўзидан, нигоҳидан кўп нарса илғаш мумкин эди. Бўлажак командирларнинг юз-кўзида ҳарбийларга хос қатъийлик, келажакка ишонч, ҳарбий қасамёди ва Ватанига содиқлик, навқиронликнинг ўтли нафаси, эзгулик нурлари порлаб турарди. Ва бундай учқунлар мамлакатимиз дахлсизлиги ҳамда халқимиз осойишталигини таъминлайдиган, фаровон келажагини ёритадиган машъалга айланишига ишонмасдан бошқа чорангиз қолмайди.

Озод РАЖАБОВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ ИҚБ матбуот хизмати ходими.

ФИДОЙИЛАР

БОЛАЛАР ҚУВОНЧИ — МЕНИНГ ҚУВОНЧИМ

Болаликни зангор фаслга ўхшатадилар. Бунинг боиси, боликнинг мафтункорлигида, беғуборлигида бўлса керак. Ёшликда, болаликда олган билим тошга муҳрлангандек ёдинг лавҳига ёзилади, дейишади. Демак, ёшлик нафақат беташвиш давр, балки билим ўрганиш фасли ҳам.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ёш саёҳатчилар ва ўлкашунослар маркази бош директори Шавкат ака Назаров билан суҳбатлашиб ўтириб, юқоридаги фикрлар хаёлимдан ўтди.

Шавкат Назаров ўзининг соҳасини яхши билади. Болалар билан суҳбатлашиш жону дили. Фарзандларимизнинг иқтидорига қаттиқ ишонади. Юртимизнинг шону шуҳратини оламга танитадиган иқтидорли талабалар билан бағоят фахрланади.

— Шавкат ака, бу ерда ишлаётганингизга қанча бўлди?

— 14 йил.

— Саёҳатнинг ўқувчилар таълим-тарбиясида қандай аҳамияти бор?

— Табиат қўйнида сайр этиш, биринчидан — ҳордиқ, иккинчидан, болаларда табиатга муҳаббат уйғотади. Табиат бағрида бўлиш болани гапирмасдан, сўзсиз тарбиялашдир. Буни ҳеч нарса билан тенглаштириб бўлмайди.

— Яна?

— Соғ танда соғлом ақл, дейдилар. Болаларнинг саёҳатга чиқиши, тоғларга олиб бориш ҳам ўзига хос жисмоний тарбия. Такрор айтаман, болалар энг яхши сабоқни табиатдан ўрганади.

— Сиз раҳбарлик қилган даврда республика ёш саёҳатчилар ва ўлкашунослар марказида қандай ўзгаришлар юз берди?

— Марказимиздаги асосий янгиликлар мустақиллигимиздан сўнг юз берди. Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри, барча вилоятлар ёш сайёҳлар ва ўлкашунослар марказларини ўз ичига олувчи барқарор қўшимча таълим тизими яратилди. Муассасамиз етук мутахассислар, педагог ходимлар билан таъминланди. Унинг моддий базаси мустаҳкамланиб, тўгарак ишларида, таъминот соҳасида, ташкилий-оммавий тадбирларда янгидан-янги усуллар, тажрибалар татбиқ этилди.

Ўлкашунослик тизимидаги муассасалар 13 тадан 36 тага етди.

Сурхондарё, Бухоро, Самарқанд, Қашқадарё, Фарғона вилоятларида ёш саёҳатчилар ва ўлкашунослар маркази очилди. Ўқувчи ёшлар учун муҳим маънавий тарбия ўчоғи бўлиб хизмат қилувчи мактаб ва жамоатчилик музейлари мазмунан бойитилди. Маънавият бурчаклари ташкил этилди. Мамлакатимиз бўйича уларнинг сони 51 фоизга ортиб, жами 571 тага етди.

Таълим-тарбия ишининг ривожи, ўқув-тарбия ишларини замон руҳи ва талабларига мувофиқлаштириш ва тарғиб қилишга оид 200 га яқин ўқув дастурлари, методик тавсиялар, мақолалар эълон қилдик. Мактабдан ташқари қўшимча таълим соҳасида давримизга мос «Дастурлар тўплами» чоп этилди ва таълим муассасаларига етказилди. Корхоналар, ташкилотлар, муассасаларга шартнома асосида сайёҳлик ва экскурсия хизматлари кўрсатилмоқда. 1996-1997 ўқув йил давомида бу усул билан 1 миллион 300 минг сўм даромад олинди. Даромад, асосан, муассаса моддий-техника негизини мустаҳкамлашга, педагог-ишчи ходимларни иқтисодий рағбатлантириш ва ижтимоий муҳофаза қилишга ҳамда бошқа ташкилий-тарбиявий тадбирларга сарф қилинмоқда.

«Ўзбекистон — жонажон ўлкам», «Ипак йўли», «Амир Темур — буюк бобокалонимиз» каби маршрутлар бўйлаб ташкил этилган саёҳатлар ўқувчи ёшларни ватанпарварлик, миллий ғурур ва она-Ватанга садоқат руҳида тарбияловчи муҳим восита сифатида оммалашиб бормоқда.

Мамлакатимиз ва Тошкент шаҳрига келувчи саёҳатчилар учун 20 дан ортиқ экскурсия йўналишлари ишлаб чиқилди. Бу хизматдан йил давомида 9500 ёш саёҳатчилар баҳраманд бўлдилар.

Ёш ўлкашунослар тоғ-спорт базаси бор. Ҳар йили ушбу кўнимгоҳда 130 нафарга яқин ёш истеъдодлар тайёрланади. 370 нафарга яқин ёш сайёҳлар тўгаракларда олган билим-малакаларини чуқурлаштирадилар ва дам оладилар.

— Болаларга аталган энг яхши тилагингиз нима?

— Болажонларимизнинг бахти элимизнинг тинч-тотувлигида. Фарзандларимиз ўқимишли, етук, комил инсон бўлиб етишишларини истайман. Болаларнинг қувончи менинг қувончим, бахтиёр болалик барча фарзандларга насиб этсин.

Суҳбатни Абдураҳмон ЖЎРА ёзиб олди.

ЯНГИ АСАР САҲНАЛАШТИРИЛДИ

Аброр Ҳидоятов номидаги театрда Садриддин Айнийнинг «Судхўрнинг ўлими» қиссаси асосида тайёрланган «Муқаддас Бухоро» (муаллиф — Наим Каримов) спектакли намойиш қилинаётганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин шунга қарамай ушбу асар кўпчиликнинг меҳрини қозонди, десак муболаға қилмаймиз. Асарни театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон халқ артисти Баҳодир Йўлдошев саҳналаштирган. Саҳна безакларини эса Мусо Исҳоқов ишлаган. Бухоро фольклоридан муваффақиятли фойдаланилгани боис, мусиқий асарнинг халқчиллиги янада ошган. Ролларни театрнинг етакчи актёрлари Элёр Носиров, Матёқуб Матжонов, Ҳошим Арслоновлар ижро этишган.

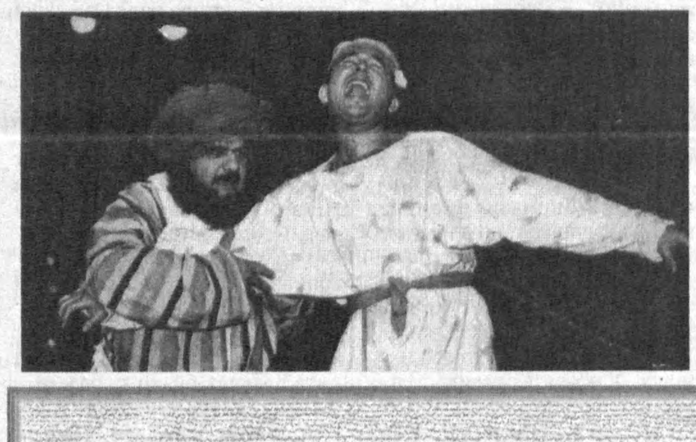

***СУРАТЛАРДА:** саҳна асаридан лавҳалар — актёрлар Матёқуб Матжонов ва Ҳошим Арслонов; Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Раъно Зокирова.*

Алишер РИСҚИЕВ (ЎзА) олган суратлар.

Тиббиёт

2-Тошкент давлат медицина институти шошилинч жарроҳлик блокининг мудири, олий тоифали жарроҳ Жамол Жамиловга иши тушган бемор уни «Қўли енгил экан», деб таърифлайди. Мустақиллигимизнинг етти йиллик айёми арафасида Жамол ака ЖАМИЛОВ билан суҳбатлашдик.

ЭЛ СОҒЛИҒИНИ КЎЗЛАБ

— Мана, чорак асрдан ошиб қолибдики, жарроҳхонадан чиқишга вақтим йўқ: кимдир автомобиль ҳалокатига учрайди, бошқасининг ичаги буралиб қолади ёки кўричаги ... Баъзан табиат яратган камчиликларни тўғрилашга тўғри келади.

— Фарзандларингиз сизнинг касбингизни танлашини истардингизми?

— Менинг оилам, ҳозирги ўлчовларга қараганда, анчагина катта, 4 нафар ўғлим ва бир қизим бор. Мен уларга: «Барака топкурлар, бошқачароқ касб танласаларинг-чи, токи ишхонада ҳам, уйда ҳам фақат касаллик ҳақида гаплашавермайлик», дейман. Қарангки, икки нафар катта ўғилларим аллақачон врач бўлишди. Ҳозир учинчи ўғлим Жасур ТошМИнинг 2-курсида ўқияпти. Жарроҳ бўлармиш. Қизимизга: «Ҳеч бўлмаса сен акаларингга эргашма, ўқитувчи бўла қолгин», десам, кулади. Қизим аёллар врачи бўлишга аҳд қилибди.

— Айтинг-чи, Мустақиллик шахсан сизга нима берди?

— Мен ўзини ЎЗБЕК деган буюк халқнинг фарзанди эканлигимдан фахрланаман. Ўзбек халқига мустақиллик нимаики берган бўлса, улар менга ҳам тегишли. Мустақиллик бизга йўқотиб қўяёзган тилимизни қайтариб берди. Ўтмиш сиёсатчилардан бири «Кимники йўқотишни истасанг, уни тилидан, тарихи ва маданиятидан маҳрум қил, ўшанда у ўз-ўзидан йўқ бўлади», деган экан. Бизку, тарихимиз ва миллий маданиятимиздан аллақачон кўз юмиб, тилимизни ҳам йўқотишимизга бир бахя қолувди. Мустақиллик шарофати билан йўқотган дурдоналаримизни қайтариб олдик, ўз тилимизда ҳадиксирамай бемалол гапираяпмиз. Қаранг, эндиликда ўзимизнинг олимлар ҳам чет эл анжуманларига боришмоқда, хорижда илмий мақолалари чоп этиляпти. Халқимизнинг иқтидорли фарзандлари хориждаги йирик ўқув юртларида таҳсил олишаяпти. Санайверсангиз саноғига етолмайсиз, шуларнинг ўзиёқ буюк неъмат-ку!

— Бирон тилагингиз борми?

— Ягона тилагим халқимизнинг жарроҳларга ишлари тушмасин, доим соғ-саломат юришсин. Зеро, халқимизнинг соғлиғи — бизнинг бойлигимиздир.

Муҳаббат ЙЎЛДОШЕВА суҳбатлашди.

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ!

Ўзбекистон аҳолиси, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарлари диққатига!!!

Ихтисослашган акциядорлик-тижорат «Мевасабзавотбанк»и Сизларнинг бўш пул маблағларингизга даромад фоизи тўлаб, уларнинг сақланиши ҳамда жамғармаларга доир маълумотларни сир тутишга кафолат берган ҳолда қуйидаги омонат турларини таклиф этади:

Талаб қилиб олинувчи:	**- йилига 6 фоиз;**
Қисқа муддатли депозит омонатлари:	
3 ойга (10000 сўм ва юқори)	**- 5 фоиз;**
6 ойга (10000 сўм ва юқори)	**- 10 фоиз;**
Муддатли омонатлар:	
1 йил ва ундан юқори (10000 сўм ва юқори)	**- йилига 20 фоиз .**

***Шошилинг !!!** Пулини кўпайтириш иштиёқида бўлганларни республикамизнинг вилоятлардаги ва Тошкент шаҳридаги «Мевасабзавотбанк» жамғарма шохобчаларига таклиф этамиз.*

Пулларингизни кўпайтириш учун ҳамма шароит муҳайё, фақат биз билан ҳамкорлик қилсангиз бас! Чунки биз Сизнинг оғирингизни енгил қилишга ҳамиша тайёрмиз ва Сизга хизмат кўрсатишдан мамнунмиз.

Тошкент шаҳри аҳолиси учун шохобча манзилгоҳи:

Тошкент шаҳри, Лоҳутий кўчаси, 16-а уй, «Мевасабзавотбанк»нинг 1-сон жамғарма шохобчаси. Мўлжал — метронинг Ойбек бекати.

Маълумот учун телефонлар: 56-52-08, 56-40-43.

BD/969

Газетанинг навбатдаги сони 8 сентябрь — сешанба куни чиқади.

ТОШКЕНТ ПЕДИАТРИЯ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

1998 ЙИЛИ ДОКТОРАНТУРА ВА АСПИРАНТУРАГА ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

☑ **Докторантурага:**

1. Педиатрия (14.00.09)	2 ўрин

☑ **Аспирантурага:**

1. Педиатрия (14.00.09)	4 ўрин
2. Психиатрия (14.00.18)	1 ўрин
3. Гистология (14.00.23)	1 ўрин
4. Суд тиббиёти (14.00.24)	1 ўрин
5. Ижтимоий гигиена (14.00.33)	1 ўрин
6. Болалар юқумли касалликлари	1 ўрин

Керакли ҳужжатлар:

1. *Ариза.*
2. *Шахсий варақа (фотосурат билан).*
3. *Тавсиянома.*
4. *Таржимаи ҳол.*
5. *Диплом нусхаси.*
6. *Интернатура ўтганлиги тўғрисидаги ҳужжатнинг нусхаси.*
7. *Паспорт, ҳарбий билет, меҳнат дафтарчасининг нусхаси.*
8. *Чоп этилган илмий мақолалар рўйхати (ихтисос бўйича реферат).*

Ҳужжатларни қабул қилиш муддати эълон чоп этилган кундан бир ойгача

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинг: 700140, Тошкент ш., Ж. Обидова к., 223. тел. 162-34-03.

LL № 962

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси жамоаси Хорижий мамлакатларга эшиттиришлар бошқармаси дастур бошқарувчиси Муфаррах Қодировага умр йўлдоши **Анваржон ҚОДИРОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги жамоаси вазирликнинг Хоразм вилояти бўйича назорат-тафтиш бошқармаси бошлиғи **Ивадулла Абдуллаевич ДОСЧАНОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Бадиий академияси Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институти ректори **Норсаид ОЙДИНОВнинг** бевақт вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Яккасарой тумани ҳокимлиги ҳокимликнинг собиқ ходими **Зайнитдин Нуритдинович АБДУРАҲИМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), А. Жабборов, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Пак (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), М. Сафаров, Л. Спиридонов, Р. Фарҳодий, И. Худоёров, И. Шоғуломов, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Хатлар бўлими 136-29-89, 133-07-48; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0329, 27353 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

© МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Тошев.
Навбатчи — Н. Мусомов.
Мусаҳҳиҳ — Ф. Усмонов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 *Босишга топширилди: 22.00* 1 2 3 4 5 6